

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 208. szám
1940. szeptember 14., szombat

Felelős-szerkesztő:
SZ. JAKAB GÉZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

Őfelsége I. Mihai király az ország-határra utazott édesanyja fogadására

Nagyszabású fogadást készítenek elő Bucurestiben Elena anyakirályné vasárnapi megérkezésére — Ion Antonescu tábornok, államvezető további reformintézkedései

Bucuresti. Őfelsége I. Mihai király péntek este Ion Antonescu tábornok, miniszterelnök, államvezető, Mocioni Anton és Tomescu Mircea őrnagy gárdaezred parancsnok kíséretében elutazott Zsombolyára, Őfelsége Elena anyakirályné fogadására.

Bucuresti. Őfelsége I. Mihai király pénteken este 22.30 perckor a megállapított program szerint elutazott a banesaj királyi pályaudvarról, hogy a szombaton délelőtt 11.5 perckor érkező Elena anyakirálynét a zsombolyai határállomáson fogadja.

A bucurestij rendőrprefektúra a vasárnapi fogadással kapcsolatban megállapította, hogy a bevonulás egész utvonalon valamennyi miniszterium, a Viteaz Mihai és Ferdinand lovagok, tartalékos tisztek és altisztek, a különböző magas kitüntetések viselői, a Keresztény Román Nők, a Keresztény Diákegyesületek, a Vörös Kereszt, a tantestület, a kulturális, a különböző hazafias egyesületek tagjai állanak sorfalat az uccák mindkét oldalán. Ott lesznek még a háborús rokkantak, veteránok, a hadsereg, a posta, a Nemzeti Bank, a törvénykezés, a macedo-románok, az erdélyiek, a tartományok, az ilfovi prefektúra, a CFR a bucurestij városvezetőség és egyéb köztisztviselők képviselői.

Temesvárról jelentik: Elena anyakirálynét, aki szombaton érkezik az országba, a zsombolyai határállomáson Őfelsége I. Mihai király, Antonescu tábornok, államvezető, több miniszter, valamint Marta Alexandru dr. királyi helytartó, Georgescu Petre pa-

rancsnok tábornok és Popovici Virgil ezredes, prefektus fogadják.

A temesvári állomáson Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezértitkár, Tieran Emil dr. alpolgármester, valamint az összes katonai és polgári hatóságok és zászlók alatt a különböző egyesületek várakoznak a hazatérő anyakirálynéra. Temesvárott az udvari vonat csak néhány percig tartózkodik, azután folytatja útját. Lugoson és Karánsebesen hasonló meleg fogadtatásra készülnek.

Vasárnap hálaadó istentiszteleteket tartanak a templomokban

Az aradmegyei prefektúra a belügyminiszterium rendelkezése alapján közleményt bocsátott ki, amelyben közli, hogy vasárnap szeptember 15-ikén délelőtt fél 12 órakor, Őfelsége Elena anyakirálynénak az országba való érkezése alkalmából hálaadó istentiszteleteket tartanak Arad összes templomaiban. Az ortodox katedrálisban megtartandó istentiszteleten teljes számban résztvesznek az aradi hatóságok képviselői.

— Az istentisztelet megkezdése után — hangzik az aradmegyei prefektúra közleménye — a harangok megkondulásakor a nép letérdel, hogy Istenhez imádkozzék a Trónért és az országért, mint ahogyan azt a patriarchátuson Őfelsége a király, Őfelsége az anyakirályné, valamint az állam összes magas méltóságai teszik.

Biztosítják az ország lakosságának olcsó közszükségleti cikkekkel való zavartalan ellátását

Ion Antonescu tábornok, állam vezető és miniszterelnök gazdasági vonatkozású rendeletet hozott, amelynek értelmében a közszükségleti cikkek árát alacsony árfolyamon határozzák meg, ezzel szemben szabaddá teszik a luxus cikkek árusítását. Az államvezető miniszterelnök így módon akarja lehetővé tenni, hogy a szegényebb néprészlet fedezni tudja szükségleteit. A gazdasági életet a hitel visszaállításának problémája kell, hogy áthassa, mert ilyen vonatkozásban al-

talánosságban nagy fogyatékoság volt tapasztalható. A hitelélet hiányossága, különösen a mezőgazdák érdekeit sértette, akik pedig a nemzet érdekében munkálkodnak. A kormányrendelet legalább hat hónapra biztosítani akarja a lakosság só- és petroleum-szükségletét és mindent elkövetnek, hogy a lakosság faszükséglete is kielégítést nyerjen. Racionalizálni fogja a kormány a kenyér, a hus, az olaj és a szappan fogyasztását, hogy a rendelkezésre álló mennyiség fedezze a szükségletet.

Megszűnt a közbiztonsági szolgálat egységesítéséről szóló rendelet érvénye

Bucuresti. A következő rendelet törvényt közli a Monitorul Oficial:

1. Megszüntetem a 2370 ez év július 12-én kelt dekrétumot, amely a rendőrséget a csendőrségbe olvasztotta be és ugyancsak hatályát veszti az 1939. június másodikáról kelt 2254. számú rendelet törvény a csendőrség megszervezéséről.

2. Az 1929. évi március 23-iki törvény lép életbe a falusi rendőrségek megszervezéséről és az 1922. évi július harmadiki törvény, a

mely a csendőrséget és rendőrséget külön szervezi meg.

3. Az összes ezzel ellentétes megelőző intézkedések érvényüket veszítik.

Bucuresti, 1940. szeptember 13.

ION ANTONESCU tábornok, miniszterelnök, államvezető.

Bucuresti. A Monitorul Oficial a következő rendelet törvényt közli:

1. Mindazon törvények, alaptörvények, rendelkezések és utasításokban, amelyekben

eddig II. Carol neve szerepelt, a jövőben I. Mihai neve alkalmazandó.

Bucurestiből jelentik: A tengerészeti, légügyi és hadfelszerelési minisztériumot államtitkárságokképpen a nemzetvédelmi minisztériumba osztották be.

Bucurestiből jelentik: A Curențiul szerint Maceariu N. Horia, a királyi tengerészet komandorja és Papp Nicolae, a királyi jégihaderő komandorja, ideiglenes jelleggel megbízatást kaptak a tengerészeti és légügyi alminiszteri tisztségek betöltésére.

Maniu elhalasztotta a Gyulafehérvárra összehívott gyűlést

Bucurestiből jelentik: Maniu Iuliu a nemzetparasztpárt vezére a következő közleményt adta ki: Antonescu tábornoknak az ország vezérének és miniszterelnökének az országhoz intézett felhívásával kapcsolatban megállapítom, hogy a jelenlegi helyzetben mindenkinek elsőrendű kötelessége, hogy semmiféle körülmény között ne zavarja meg a köznyugalom és belső rendet, épen ezért a vasárnapra, szeptember 15-re, a Gyulafehérvárra összehívott nagygyűlést, — amelyen tiltakozásunkat akartuk kifejezni Erdély elszakításáért, — elhalasztom.

MANIU IULIU,

a nemzeti parasztpárt elnöke.

Megerle dr. Románia küldetéséről

Berlinből jelentik: Megerle dr., a Berliner Borszeitungban „Románia küldetése” címen cikket írt. Leszögezi, hogy a múlt tapasztalataiból tanul ez az egészséges népi erővel rendelkező nemzet, amelynek nem szabad a múlttal semmilyen kapcsolatot tartania és új erőforrásai révén sikerrel jövő elé néz. A tengelyhatalmak biztosítékai és az ország belső erő kifejezése az új Európában kitűnő helyzetet biztosít számára és Németország őszintén kíván sikert Romániának, abból a felelősségtérhelő kijindulva, melyet a biztosíték megadásával vállalt.

Kétmilliárd leies megtakarítás a titkos alapoknál

Bucurestiből jelentik: Ion Antonescu tábornok miniszterelnök az 1940—41. évi pénzügyi évre megszüntette az összes különleges alapokat, a titkos alapokat, a rendkívüli hiteleket, amelyek ezen alapok fedezetére szolgáltak s mindet a rendes költségvetésbe utalta. Ezzel a költségvetés alapjai két milliárd 53 millió 683 ezer. 600 leiej emelkedtek. A pénzügyminiszter most minden költséget ellenőriztet. Az adókból és illetékekből befolyó jövedelmét a kiadások fontossága szerint, a törvény alapján osztják el.

Névtelen feljelentéseket nem fogadnak el

Bucuresti. A miniszterelnökség hivatalosan közli, hogy a felülvizsgáló ellenőrző és bejelentési bizottságok előtt kizárólag a személynél és közvetlenül betérjesztett, névtelen elállított és tényleges tényekre vonatkozó feljelentéseket és bejelentéseket vesznek tudomásul.

Bucurestiből jelentik: A miniszterelnökség hivatalosan megállapítja, és közli a közönséggel, hogy a miniszterelnökség mellett feiallított vizsgáló bizottságokhoz csak olyan feljelentések és vizsgálat iránti kérések terjeszthetők, amelyek abba a tárgykörbe vágnak, melyekben a szóbanforgó egyes bizottságok működnek.

Ma, 14-én szombaton ismét megnyílik a DACIA étterem-varieté! A szeptemberi műsor kiemelkedő attrakciója a "WOX" 7 TAGU REVÜCSOPORT, új szólótáncosnők, kitűnő új jazz-zenekar. oooo

Az államvezető kormányelnök felhívása a légionáriusokhoz

Bucuresti. Ion Antonescu tábornok miniszterelnök, államvezető a következő felhívást intézte a legionáriusokhoz:

„Szeretett Legionáriusok!

— A rossz hatalmakat mindig legvőzi a jó, mindég legvőzi az igazság. A sors megsegített bennünket, eljutottunk Hazánk megvédéséhez és felemelkedéséhez, a diadal előttünk áll, térdeljenek le és úgy imádkozzatok. Tegnap Kapitanotok áldozatai meghozták gyümölcsüket és a Ti áldozatkészségetek és az enyém nem volt hiábavaló. Hajoljatok meg a történelmi események előtt és ígériétek meg e napon, hogy rend és fegyelemmel, szeretettel és kitartással bizalommal jöttök hozzám, hogy odaadó munkakészséggel megmutassuk a Hazának azt: mekkora hatalmas és felejtethetetlen örökség megörzöi vagyunk itt a román földön.

— A holnap feladatai és a Haza azt követelik, hogy szeretetteljes összefogással és egységes akaratúval lássunk az építőmunkához.

— Fel tehát a munkára, a Ma nagy feladatainak megoldása érdekében!

— Figyeljétek szavaimat és kövessétek!

Bucuresti, 1940. szeptember 13.

ION ANTONESCU tábornok,
miniszterelnök, államvezető.

Zelea Codreanu emlékének ünneplése

Bucuresti. Zelea Codreanu, a legionarista mozgalom megalapítója és egykori Kapitánya

Az államvezető ismertetése a gyakorlati iskolarendszerről

Bucuresti. Ion Antonescu tábornok, miniszterelnök, államvezető a következő irányelveket szögezte le az új rendszer iskolarendszerével kapcsolatban:

Mik a román iskolaproblémák?

1. A múlt iskolája, mint azt az elmúlt idők mutattak, távolról sem felelt meg azoknak a követelményeknek, amelyek egy egészséges fejlődést biztosítanak. A múlt iskolája nem volt egyéb, mint egyszerű lemásolása a francia rendszernek, anélkül, hogy megérződött volna az a különbség, mely a két nép között létezik. Franciaország egyetemes alapon uralkodni kívánt kulturájával néhány évszázadon át, elsősorban mert ez szorosán vett francia érdek volt és mi abban az illúzióban éljünk, hogy ez a mi népünk kívánalmának is megfelel.

A mezőgazdasági elem tanítását gyakorlati alapon teljesen elhanyagoltuk, egyetemeket teremtetünk feleslegesen nagy számmal a technikai mezőgazdasági, ipari és kézművesi oktatás helyett. Praktikus tudás, technikai felkészültség helyett irodai és elvont tudásra tanítottuk meg a fiatalságot. Itt ugyan észrevevődött az idők folyamán két hiány, a liceumokat nyolc osztályról hét osztályra csökkentették, reálgimnáziumokat, ipari liceumokat alapítottak, mindent rendszer nélkül. Pontos és teljes revidálásra van szükség.

2. Milyen legyen a jövő iskolája?

A kultúra, a civilizáció kifejezése, amelyet egyszerre elérni nem lehet. Idegen kultúra lemásolásával nem fejlődhet a nemzeti kultúra. Így tehát a román iskola alapvető eleme a föld népe. Az iskola nem lehet különböző téglákból összerakott épület, amelynek cégtábláján esetleg idegen elvek állanak. A román reálitás a mezőgazda, az iparos, a kereskedelem és a kézművesiparra nevelő céllal szolgálja az ifjúság érdekeit. Az elemi iskolában ezekre a gyakorlati pályákra való nevelésnél az kell szem előtt tartani, hogy a kikerülő férfi-

emlékét ünnepelték ma meg Impozáns keretek között Bucurestiben. Reggel 9 órakor vette kezdetét az istentisztelet a St. Ilie Gorgan székesegyházban, ahol előkelő közönség, a kormány képviselőjének, a külföldi követségek kiküldötteinek jelenlétében, a nemzetközi és kulturális élet reprezentánsainak tömege töltötte be a templom hajóját. Az evangélium felolvasásakor a sokaság térdreborult, annak a vértanúnak emlékére, akinek elvei és elgondolásai a siron túl is győzedelmeskedtek. Ott voltak a közélet kiválóságai közül Nichifor Crainic propagandügyi miniszter, Horia Sima professzor, Ilie Grigorescu, Ion Mehedinti, Rudeanu és Florescu tábornokok, Bratescu Voinesci, Emilian Antai és Veniamin püspökök, Hofmann, a német követség tanácsosa, Del Fanissa az olasz követség katonai attaséja, a spanvol fallangisták kiküldöttei, valamint Alexandra Cantacuzino, Dragomirescu, Victor Moldovan, Sangiorgiu professzor, Otetelesanu, Omescu professzorok és még számosan.

Az istentisztelet végeztével Horia Sima vezetésével és rendezésére hatalmas menetszlopokban indult el a legionáriusok több tízezernyi tömege példás fegyverzettségben. A menet a Boulevardul Elisabeta, a Calea Victoriei és Calea Grivitei keresztein haladt a Zöld Házhoz. A zöldinges tömeg mellett az ugyancsak legionárius rendfenntartó osztagok meneteltek és végig kétoldalt állt a közönség, amely lelkesen ünneplte a felvonulókat. A Zöld Házban újabb istentiszteletet tartottak, amelyet Balan erdélyi metropolita pontifikált, majd Horia Sima mondott emlékeztetőt és minden egyes vértanuhaltat halt legionáriust a nevében szólított. Minden név után a sokaság egy emberként felelt: Prezent! Az ünnepség a Zöld Házban déli 13 óra 30 perckor ért véget.

jó mezőgazda, iparos és kézműves legyen. A leány pedig jó gazdaasszony, emberi és nemzeti méltóságtól fűtött anya. Az iskolának meg kell szüntetni azt a szegventaljes állapotot, amit analfabetizmusnak hívnak. A kultúra adja meg az erőt a munkához és ez szerzi meg a felelősségvállalás bátorságát. A nemzeti kultúra által elfoglalhatjuk azt a helyet, amely bennünket megillet a népek között és meg kell érteni, hogy intelligens, fanatikus és kitartó népfajunk számára a kultúra a földből ered, amely föld a miénk és a miénk marad.

Az elemi iskola az alapvető hely, ahol a nép fiait ki kell emelni a sötétségből és abból a szegventaljes alacsonyrendűségből, amelybe az analfabetizmus taszította, és amely betegség még sok helyen fennáll. A gyakorlati életre kell tanítani, ennek a jelszava: télen az iskola helyiségében, nyáron pedig a mezőn, az erdőben, a szántóföldeken.

Aki kitűnően végzi az elemi iskolát, különleges tanintézetekbe kerül és speciális kiképzést kap, mert ezekből neveljük azután az állam irányítása mellett a holnap Romániájának

vezető rétegeit. Az elemi iskolának nem kell megállnia, hanem felfelé kell haladnia különböző típusú intézményekben.

Az elemi iskolából kikerült tanuló megkapta országszerte az első oktatást az irni-olvasni tudásban és ezt a módszert harminc éves korig kell folytatni, hogy végleg eltűnjön az államból az irni-olvasni nem tudás rákfenéje.

A középiskola ugyancsak gyakorlati alapon kell felépülni. Akik érdekesek és alkalmasak, hogy a kultúra legmagasabb lépcsőjére eljussanak, azok egyéni rátermettségük révén tanulmányaikat folytatni fogják, a többiek a mezőgazdaság és ipar szolgálatába kerülnek. A technikai, ipari, kereskedelmi különleges oktatásokon van a fő súly, nem hivatalnok tömegek kellene, hanem technikusokat kell adni az államnak. Csak ilyen módon lehet az idegen elemet a közgazdasági életből kiküszöbölni és meg kell érteni a románainknak, hogy nem tisztviselő állások és hivatali méltóságok után kell vágyakozni, hanem a szerény, de egészséges és gyakorlati állami építőmunkára.

Ami az egyetemi oktatást illeti, leszögezem, hogy a román nép kiválóságai büszkém igazolták be, hogy elérik, sőt túlszárnyalják a tudományos nivót. Az egyetem és az ott nyert oktatás a nemzeti hit és büszkeség, az elhivatás és a népi célkitűzés legvében kell történiék.

Ami a tanszemélyzetet illeti, különösképpen most a területi megcsonkulások után, kiválasztódás követi. Itt az az uralkodóelv: egy ember, csak egy állásban! Aki két foglalkozást folytat, az egyiket sem csinálhatja lelkiismeretesen. A tanszemélyzet felülvizsgálásánál fel kell fokozni a tanítók és tanárok számát, hogy az ország legeldegőbb szögleteiben is legyen népnevelés. A sok egyetem helyett népi kulturális, becsületérzés és nemzeti méltóságterjesztés öntudat kell. A tanítók és tanárok nagy része ebben a szellemben működött, de voltak, akik nem fogták fel ilyen lelkiismeretesen teendőiket és más szellemet is bevitték hivatásukba. A tanszemélyzet fizetési viszonyait is rendezni fogom, de kijelentem, hogy ezentúl az előléptések nem az eltöltött szolgálati évek, hanem az egyéni érdem és kiválóság szerint fognak megtörténni. Megfelelő segélyező intézetekkel is biztosítani fogjuk a tantestület munkáját, akikről feltétlenül odaadást és áldozatkészséget kívánunk a nagy nemzeti kulturális célok érdekében. Ezek azok az elvek, amelyek szükségesek, hogy egészséges, új oktatási rendszert teremtsünk. Nyomban munkához kell látni, mert minden óra, amit késlekedünk veszteségeket jelent.

ION ANTONESCU tábornok,
miniszterelnök, államvezető.

A kultuszminiszterium az államvezető elgondolását teljes mértékben magávé tette és ennek értelmében még a mai napon megkezdte az erre vonatkozó reformmunkát.

Átutazott Aradon dr. Kleist, a besszarábiai németek visszatelepítését intéző bizottság elnöke

Pénteken este egy németországi rendszámú gépkocsi fékezett a Dacia kávéház előtt és a liorokkeresztes zászlóval ellátott IA 149250 számú kocsiából egy hölgy és két férfi szállt ki, akik az étteremben vacsoráztak.

A németországi gépkocsit érdeklődve álltak körül és kíváncsian találgatták, hogy kik lehetnek az utasai?

Az említett külföldi utasok jogosan tarthatnak számot az érdeklődésre: dr. Kleist, a berlini külügyi hivatal egyik ismert egyénisége utazott át Aradon felesége és titkára társaságában.

A német diplomata a besszarábiai németek

ket visszatelepítő bizottság vezetője, aki Brasón keresztül utazik Bucurestibe, onnan Galatiba, ahol már a dunai kikötőben horgonyzik a „Jupiter” és „Saturnus” hajó, amely a német bizottság többi tagjait szállította Romániába, illetve a szovjetorosz-román határ közelébe, ahol megkezdődik a besszarábiai németek népvándorlása vissza, az ő-hazába...

Az Aradi Közlöny két nappal ezelőtt terjedelmes riportot közölt a besszarábiai németek visszatelepítéséről és ezt a nagyszabású tervet valószínűsíti meg és irányítja dr. Kleist, a Német Birodalmi kormány képviselője, aki pénteken este átutazott Aradon.

Az angol király és a diplomáciai testület Londonból való távozásáról terjedtek el hírek

London cáfolja az erről szóló jelentéseket. Brauchitsch tábornagy személyesen vizsgálja felül az Anglia elleni franciaországi támaszpontokat

A Telegrafo írja: Meglepetésszerű esemény következik be Egyiptom helyzetében

Genf. (Rador). A Londonból érkező hírek szerint az angol királyi pár és a diplomáciai testület tagjai elhagyják az angol főváros területét. A hírek szerint e hét végén vagy a jövő hét elején kerül sor az elköltözésre. Valószínűleg Anglia északnyugati részén, Glasgow-ban állapodnak meg, ahol kevésbé vannak kitéve a német repülőbombák veszedelmének.

A német repülőátadások után egyes kijelentések szerint a londoni lakosság körében erős nyugtalanságot és visszatetszést keltenek a királyi pár és a diplomáciai testület távozása, amelyet kezdetben meg akartak akadályozni.

Egyiptom magatartásának közeli megváltoztatásáról ír egy olasz lap

Rómából jelentik: Ansaldo, a Telegrafo című olasz lap politikai szerkesztője csütörtökön rádióbeszédet mondott és ebben hangsúlyozta az angol-libiai harcér nagy harcászati fontosságát. Meglehet, — mondotta többek között Ansaldo, — hogy a londoni égen váratlanul olyan bomba fog robbanni, amelynek a hatása felülmúlja a London bombázásánál használt lövedékek hatóerejét. Ez a bomba egy alexandriai távirat lesz, amelynek a tartalmát még nem lehet közölni, de amelyet kitalálni nem lesz nehéz dolog. (Rador.)

Német hadijelentés

Berlin. A német véderőparancsnokság jelent: Egy fengeralattjáró 37.600 tonna hajóteret süllyesztett el Németország felett járó angol gépek csak lakóházakban okoztak jelentéktelen károkat. Német repülők London, Brighton és Banbury ipari központjait bombázták és a Man-szigetnél egy 8000 tonnás gőzöst rongáltak meg. Éjjel London kikötőit és Liverpool dokkjait bombázták, robbanásokat okozva. Az angol kikötők aláaknázása tovább folyt. Egy ellenséges gépet lelőttünk, egy német gép hiányzik. Az ellenség Boulogne kikötőjére tüzelt de léghárítónk visszautasította a támadást.

Berlin. A német főváros felett újból angol repülők jelentek meg az elmúlt éjszaka. Éjfél előtt 3 perccel a postai pályaudvart, 5 perccel éjfél után pedig az anhalti vasutállomást támadták bombákkal az angol repülők. A hajnali órákban bombák hullottak a Tis-jartenre és a tempelhofi repülőterre.

Berlin. Hamburg és Bréma bombázása során az angol repülők kizárólag polgári célpontokat támadtak és károkat okoztak. Hamburgban 36 házát rongáltak meg és néhány polgári személy életét kioltották. Brémában fa- és cementüzemekre dobták bombáikat és a szegény lakónegyedek házait rongáltak meg.

Berlinből jelenti a DNB. Német felderítő repülőgépek megállapították, hogy a wolwichi lőszerraktárak, amelyeket az elmúlt éjjel támadtak meg még mindig égnek. A német gépek legutóbb Délkelet-Anglia és London repülőtereit és ipari berendezéseit bombázták szét. (Rador.)

Brit hadijelentés

London. Brit hivatalos közlés szerint csütörtökön 89 ellenséges repülőgépet semmisített meg az angol léghaderő és ezerszerint: 80 repülőgépet a brit vadászgépek, 9-et pedig a léghárító űtegek semmisítettek meg. Az angolok 24 vadásziparrepülőgépet veszítettek, de 6 pilótát sikerült megmenteni. Az elmúlt éjszaka végrehajtott német légitámadás erőteljesebb volt, mint múlt szombaton. A német repülők két kórházat, több magánházat és kisebb ipari üzemetek találtak el. Az emberáldozatok száma valamivel több volt, mint a legutóbbi négy éjszakai támadás alkalmával.

lyozni. Azonban az újabb német támadások következtében az aggályoskodók is belátták, hogy a diplomáciai testület és a királyi pár személyi biztonságát csak az elköltöztetés révén tudják biztosítani.

A londoni sajtó nagy érdeklődéssel és izgalommal foglalkozik György király és Erzsébet királyné esetleges elköltözésével, amely az eddigi előjelek szerint már bizonyosra vehető.

Londonból jelentik: Londonban a leghatározottabban cáfolják azokat a külföldön elterjedt híreket, amelyek szerint az angol királyi pár, a kormány, valamint a diplomáciai testület az angol főváros elhagyására készül.

London. A csütörtökről péntekre virradó éjjelen újból erősen bombázták a német repülők a Cityt. Találat érte a világhírű Szt. Pál székesegyházat, valamint a nagy újságok palotáit. Két kórházépületben is bomba robbant.

Ipartelepelt ad át Anglia az USA-nak

Berlin. (Rador.) A DNB közli a Daily Telegraph canberrei jelentését, amely szerint

Német-olasz-szovjet-japán szövetsége sürget Tokió

Tokio. Japánban egyre nagyobb figyelmet szentelnek annak a bonyolult nemzetközi helyzetnek, melyben előreveti árnyékát annak a lehetőségnek, hogy Angliát véglegesen legyőzzék a tengely hatalmai. Azzal is számot vetnek, hogy

az angol kormány rövidesen Kanadába menekül és ha ez megvalósul, — természetesen az amerikai kormány halgatólagos vagy nyílt hozzájárulásával: — ez olyan erőteljes USA-kanadai együttműködésre vezet, ami komolyan veszélyeztetni Japán érdekeit. A japán lapok felszólítják a kormányt, hogy ennek az új helyzetnek következtében a legsürgősebben te remtsen szövetséget és érdekközösséget Németország, Olaszország, a Szovjet és Japán között, mert bizonyos, hogy az angol-amerikai együttműködés a Távokletelen keres majd teret magának.

A lapok egyöntetűen azt is kívánják, hogy Amerikával szemben meg kell mutatni meny-

A Szovjetnek komoly érdekei fűződnek a dunai hajózás rendezéséhez

Moszkva. Az egész külföldi sajtó és a birodalmi tájékoztató irodák hírt adtak arról, hogy összehívták Bécsben azt a szakértői konferenciát, amely az eddigi Dunabizottság megszűnésével új és módosító intézkedéseket hivatott kidolgozni. Ezzel kapcsolatban tegnap Vricsinski helyettes külügyi népbiztos magához kérte Von Schullenburg moszkvai német nagykövetet és közölte vele, hogy a Szovjetnek komoly érdekei fűződnek a dunai hajózás rendezésének összes problémáihoz és a szovjetkormány a német birodalmi kormánytól minden felvü-

Ha gyermeke gondozásáról van szó....

akkor használjon feltétlen

NIVEA

gyermekszappant, -Baby-Crèmet és gyermekpudert, mert ezek a gyártmányok orvosi előírás szerint a leg-tisztább nyersanyagokból készülnek.

Anglia újabb gyarmati javakat bocsát Amerikára rendelkezésére, hogy a dollár- valutábar fizetendő vételárért hadianyagot vásároljon. Többek között Anglia átadja Amerikának egyik igen nagyjövödelmű ausztráliai ipartelepét is.

Gibraltár állandó riadókészültségben

Madrid. Gibraltárban egyre erősödik a nyugtalanság. Egész éjszaka reflektorok világítják meg az eget, nappal pedig állandóan angol vadász- és felderítőgépek cirkálnak, hogy kíméljék az ellenséget. Az angol könnvü és nehéz naszádok állandóan a Földközi tenger környékén cirkálnak, mert folyton támadást tartanak. Benn az erődben naponta többször is elrendelik a légtámadót, úgy, hogy a lakosoknak órákat kell töltenie a légvédelmi fedezékekben.

Brauchitsch tábornagy látogatása franciaországi kikötőkben

Berlinből jelentik: Brauchitsch tábornagy meglátogatta a Franciaországban állomásozó német csapatvezetőket. Utána a tábornagy meglátogatott egy francia kikötőt, amely letelepít a német tengeri haderő támpontja. (Rador.)

nyire elviselhetetlen Japán szempontiából az a megmérgezett légkör, melyet Roosevelt politikája inaugurált, aki nyilvánvalóan japánellenes céllal tiltotta be a petroleum és más elsőrendűen fontos cikkek kivitelét Amerikából Japánba.

Tokio. A japán sajtó Churchill beszédével foglalkozva, megállapítja, hogy az angol miniszterelnök Nelson hadtetteire hivatkozva, még mindig esodák előrelépést kíván az angol népet. A csoda — amit Marnetot várta — a franciaországi offenzíva idején sem következett be. Churchill azt is megmondotta — folytatják fejtegetéseiket a japán lapok — hogy a jövő hét döntő lesz az angol birodalom sorsára — ez a birodalom pedig már amellett szól, hogy Churchill is tudatában van annak, mennyire tudja az angol nép, hogy Amerika segítségére nem számíthat. Churchill úgy beszélt mint egy baldokló közvetlenül az agónizálás előtt — állapítják meg egyöntetűen a japán újságok.

gositást meg akar kapni a Duna ügyével lefolytatandó szakértői tanácskozásról. Von Schullenburg bejelentette a külügyi népbiztosnak, hogy a kérést azonnal továbbítja a birodalmi kormányhoz.

Jugoszláv a elvesztette hajóirtalmának 47 százalékát

Belgrád. (Rador.) A DNB jelenti: A jugoszláv lapok híradása szerint a jugoszláv királyság a háború első esztendejében 42 hajót vesztett és ezzel elpusztult a jugoszláv állam hajótonnairtalmának 47 százaléka.

URANIA: Nagyfilmex színháza. Tel.: 12-32. Az őszi szezon legjobb kettős műsora! 3-tól folytatólag

1. Prem. er. DITA PARLO, Albert Pro ean

„A Mon'e Carlo-i kémnő”

Izgalmas kémfilm.

1. FARRY PIEL szenzációs alakítású hangsteil mje

„A 320-as szökött legyenc”

Háborus UFA híradó.

A „Bukarester Tageblatt“ cikke a bécsi döntésről

Megállapították az e. csatolt területeken a lei beváltási árfolyamát

Bucuresti. A csapatok szeptember 11-én kiűritették az átadásra kerülő hetedik erdélyi zónát. Tizenkettedikén és tizenharmadikán kiűritésre került a többi átadásra kerülő terület. A kiűrités minden zavaró incidens nélkül folyt le.

„A politikai lehetőségek megítélése“

A bécsi döntéssel kapcsolatosan a „Curen-tul“ tegnapi számában a „Bukarester Tageblatt“ nyomán a következő cikket közli:

— A totális államok külpolitikája abban különbözik a demokráta államokétól, hogy a folytonosság vonalát a rendszer állandósága biztosítja. A demokráta külügyminiszter képtelen szükséges, de népszerűtlen intézkedéseket tenni, mert ilyen körülmények között kárrierjét kockáztatja. A nyugati hatalmak külpolitikájának ingadozása ennek tudható be. Természetes tehát, hogy egy tekintélyállam külügyminiszterének annyi tekintéllyel kell rendelkeznie, hogy népszerűtlen határozatokat is hozzon, anélkül hogy tekintetbe venné a közvéleményt. Éppen a krízis idején egy fenyegetett állam külpolitikájának folytonossága kell, hogy a vezérelv legyen. Ezek a megállapítások igen fontosak Romániára nézve éppen amikor nacionalista körök ajdalmukat igazságtalanul akarják egyes izolált személyiségekre hárítani az elszenvedett veszteségek miatt.

— A bécsi döntést a nacionalista Románia ismerte és fogadta el, mint az egyetlen lehetséges megoldást. Az állam vezetője eltiltott minden alkalmatlan vitát ezen a téren. Logikus tehát, hogy a román külpolitika érdekében, a tengelyhatalmak mellett a román belpolitikában se legyenek haszontalan következmények. Az új Románia meg fogja kísérteni, hogy bizonyítékát adja annak, hogy meglátja a valóságot, a politikai lehetőségeket pedig hidegen és tisztán ítéli meg. Csak ez a fel fogás fogja biztosítani Románia helyét a tengely mellett, amely módot fog neki adni, hogy a jövőben sikeres külpolitikát folytasson. Ennek a ténnynek az elismerése a román külpolitikai problémák központjának tűnik: a bécsi döntés után megnyerni a tengelyhatalmak bizalmát a román politika folytonossága révén.

— Az ország bármely őszinte barátjának be kell ismernie, hogy a bécsi döntés elleni tiltakozások Berlin és Róma bizalmát veszélyeztetik.

Bucuresti. Mitita Constantinescu, a Banca Nationala kormányzója az elmúlt délelőtti folyamán Pon Valer meghatalmazott miniszterrel dolgozott együtt, aki tudvalehetőleg ezután Budapestre utazott a román bizottsággal. A tanácskozások során a Románia és Magyarország közötti pénzügyi jellegű kérdéseket beszéltek meg.

Az északkeleti részek köz- vetlen megszervezése

Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenté: Horthy Miklós, Magyarország kormányzója holnap, vasárnap vonul be Kolozsvárra. A magyar kormányzó Marosvásárhelyt és Székelyudvarhelyt is meglátogatja.

Budapest. A Capital jelenté: Tegnap délután minisztertanács volt, amely erdélyi kérdésekkel foglalkozott. A magyar miniszterelnök ma visszatért Erdélybe, hogy a köz-igazgatás megszervezését tanulmányozza.

A Bucurestiben élő magyarok szombattól kezdve benyújthatják visszahonosítási kérvényeiket

Bucuresti. A bucarestii magyar királyi követség ezuton is közli, hogy szeptember 14-én szombaton megkezdik a Bucurestiben élő magyarok visszahonosítási kérvényeinek elfogadását és átvizsgálását. A kérvényeket utabb intézkedésig délelőtti 10—1, délután 5—6 óra között lehet benyújtani. A kérvényekhez személynévjegy, születési és illetőségi bizonyít-

ványt, valamint lakbizonylatot kell mellékelni, illetve ezek hiteles másolatát. Ezeket az okmányokat személyesen kell benyújtani. Ajánlatos, ha előbb azok jelentkeznek, akiknek visszahonosítása bizonyíthatóan sürgős jellegű és ugyanakkor irataik is rendben vannak. A későbbi jelentkezés senkire nézve semmiféle hátránnyal nem jár. A tömeges jelentkezésnek tehát semmi értelme nincs, mert ez csak a követség munkáját nehezítené meg és fölösleges várakozást okoz.

Megkezdte működését Kolozsvárott a katolikus püspöki helynökség

Kolozsvárról jelentik: A honvéd csapatok bevonulásával egyidejűleg Kolozsvár város vezetését katonai parancsnokság vette át, míg a polgári hatóságok megkezdik működésüket. A postán már elfoglalták helyüket a magyar postások és a közönség valóságilag megostromolta a postaszolgálatot. A rendőrség is átvette a szolgálatot és tegnap éjféltől kezdődőleg Kolozsváron bevezették a közép-európai időszámítást.

Igazságügyminiszteri intézkedés következtében szombaton leteszik az esküt a temesvári izraelita vallású ügyvédek

Az aradi ügyvédi kamara határozatot hozott az említettek ügyében

Az aradi izraelita vallású ügyvédek helyzete a zsidótörvény megjelenése, valamint a legutóbbi elmaradt esküvétel után éjkenen foglalkoztatta az aradi jogász-köröket. Az ügyvédkamara választmányja a nagyfontosságú ügyben péntekre halasztotta a döntést, de — mint már jelentjük péntek reggeli lapszámunkban — hivatkozással az augusztus 9-én megjelent új igazságügyi törvényre, mely az izraelita ügyvédek helyzetét szabályozta, az aradi ügyvédkamara felhívta az érdekelteket ügyvédek figyelmébe, hogy tegyenek előterjesztést írodáik részére történő ügygondnokok kinevezéséről. Az ügyvédkamara ugyanis ebben a felszólításban közölte, hogy a törvényben megadott terminus közeledik és ezeknek az ügyvédeknek írodáit a kamara által kijelölt ügygondnokoknak kell felszámolni.

Ez ellen a felhívás ellen az aradi izraelita ügyvédek a dékánhoz címezve, fellebbezést nyújtottak be, amelyben hivatkoznak az 1940. szeptember 5-én megjelent ügyvédtörvényre, amely nem ismeri el az ügygondnok hatáskörét. Továbbá kifejtették azt is, hogy az ügygondnoknak valamely iroda élére történő állítása egyszerűsített hivatali titoktartás megszegését is jelentené.

Az ügyvédkamara választmányja pénteken délelőtti foglalkozott az érdekelteket ügyvédek helyzetével. Ezt megelőzően az igazságügyminisztériumhoz fordultak, hogy megismerjék az augusztus 9-én megjelent törvény értelmezését. Az igazságügyminisztérium vezértitkára tájékoztatta az ügyvédkamara választmányát, mely ezután meghozta döntését. A döntés értelmében az aradi ügyvédkamara figyelembe vette azt a tényt, hogy az izraelita vallású ügyvédek nem tehetek esküt és ezért törölte tagjai sorából valamennyijöket. A törvény határozat 72 aradi és aradmegyei ügyvédet és 3 jelöltet érint. A választmány további indoklásában kimondotta, hogy szabad utat enged az érdekelteket ügyvédeknek, hogy írodáikat felszámolják, eltekinthet az ügygondnokok kinevezésétől, azonban a törvény előtt nem képviselhetik fejeiket. A törvény — a választmány határozata szerint — a döntés írásbeli kiképzés után lép életbe, tehát a jövő hét első napjaiban, s ez összeesik a törvénykezéssel kezdésével.

vagyis egy órával visszaigazították az órákat.

Kolozsvárról jelentik: Kolozsváron római katolikus püspök, helynökség kezdte meg működését, amely Márton Áron püspök nevében intézkedik, miután a püspök Gyulafehérváron maradt.

10 lei — 33.3 fillér a beváltási kulcs az átcsatolt erdélyi területeken

Budapest. A Magyar Távirati Iroda hivatalosan közli, hogy a Magyar Nemzeti Bank Erdélyben pénzbeváltó kirendeltséget állít fel. A kirendeltségeknek az a feladatuk, hogy az Erdélyben forgalomban levő lei-bankjegyeket pengő-bankjegyekre váltsák be. A magyar kormány a beváltási kulcsot megállapította és úgy döntött, hogy minden 10 lejt 33.3 fillért fizet. A beváltás lebonyolításáig a lei-bankjegyek a fenti kulcsnak megfelelő elszámolásban az Erdélyből Magyarországhoz került területeken forgalomban maradnak.

A kiűritett területek tisztviselőinek a helyezés kérdése

Bucuresti. (Rador.) A munkaügyi minisztériumban felfüggesztettek minden kinevezést és előléptetést az állami költségvetésben szereplő, valamint a munkaalapnál, a betegsegélyzónél és az építési pénztárnál levő állások esetében. Ezeket az állásokat kizárólag a kiűritett területek személyzetének elhelyezésére használják fel, míg a fennmaradó állásokat takarékosági intézkedésből nem töltik be. A munkaügyi minisztérium rendeletet adott ki, amely kivonja a forgalomból a minisztérium, a betegsegélyző, a munkakamarák és a munkaügyi felügyelőségek összes turistacépkocsiját.

Miközben az aradi ügyvédkamara választmányja a fenti határozatot hozta, a temesvári izraelita ügyvédek helyzetében érdekes és minden vajószínűség szerint elvi jelentőségű fordulat állott be. Az történt Temesváron, hogy az ottani izraelita vallású ügyvédek tiltakozást jelentettek be az esküvételnek megakadályozása ellen. Pénteken a temesvári ügyvédkamara választmányja délután 6 órára magához kérte az érintett ügyvédek és közölték velük, hogy az igazságügyminisztérium utasítást adott az izraelita vallású ügyvédek eskütételére. Az igazságügyminisztérium arra az álláspontjára helyezkedett, hogy az augusztus 9-iki törvény hatávi időt ad az izraelita ügyvédeknek írodáik felszámolására és ezalatt a hat hónap alatt joguk van ügyeiket tárgyalni és a bíróságok előtt megjelenniük. Miután a törvénykezési fórumok előtt kizárólag esküt tett ügyvédek jelenhetnek meg, az igazságügyminisztérium utasította a temesvári ügyvédkamarát az eskü kivételére, hogy a törvény által adott időpontig minden ügyvéd a törvény engedte határidőn belül ügyfelei érdekében betölthesse hivatását. A temesvári ügyvédkamara választmányja közölte továbbá az érdekeltekkal, hogy a zsidóvallású ügyvédek szombaton reggel 9 órakor tessék le az esküt.

A fenti nagyfontosságú jelentés előreláthatólag módosítani fogja az aradi ügyvédkamara választmányának állásfoglalását az izraelita vallású ügyvédek esetében, tekintettel arra, hogy ami Temesváron történt, az igazságügyminisztérium felfogását tükrözi vissza és megfelel az augusztus 9-iki törvény paragrafusainak is.

Belgrád cáfolja a jugoszláv-albán határharcok hírét

Belgrád. A jugoszláv fővárosból hivatalosan cáfolják azokat a főként óceánontúli hírügynökségek részéről terjesztett híreket, mintha a jugoszláv-albán határ mentén véres összecsapások lettek volna.

CORSO Nagy áldozatok árán két hatalmas filmet hoztunk 8, 5, 7.15, 9.15

I. Hucklebery Finn kalandjai
MICKEY ROONEY

II. Orloff kapitány

a cári Oroszország életének gyönyörű filmje

469. számú UFA hirdató

Maniu Iuliu feltünéstkelő cikke az elmúlt rendszer összeomlásának okairól

A volt kormányelnök részletesen ismerteti az események alakulását Carol volt királynak az országba történt visszatérésétől lemondásáig

Maniu Iuliu volt miniszterelnök „Az elmúlt rendszer összeomlásának okai” címmel cikket írt, amely az „Universul” és a „Curentul” legutóbbi számában jelent meg. A cikkben Maniu többek között a következőket írja:

„A súlyos megpróbáltatásnak ezekben a napokban szükséges megállapítani az igazságot azon eseményekkel kapcsolatban, amelyek végül is II. Carol király lemondásához vezettek. Kezdetből fogva, még 1926-ban ellene voltam Carol herceg eltávolításának és hazatérése mellett foglaltam állást, nemcsak azért, hogy a közvélemény egyre erősebben kifejezésre jutó kívánságának eleget tegyek, hanem a dinasztia folytatóságának biztosítása és az ország normális kormányzásának érdekében. Bár a magas régenstancs bölcsen és hazafias módon teljesítette kötelességét, a régens-intézmény nem jelentett elegendő biztosítékot arra vonatkozóan, hogy kielégítő módon vezetheti az országot oly súlyos időkben, Mihai trónörökös nagykorúságáig. Ezért miniszterelnöki minőségemben helyesebbnek azt az elgondolást, hogy Carol herceg hazatérjen az országba, de csak jól meghatározott és már kezdetből végrehajtásra kerülő feltételek mellett.

„Rövidesen azonban az új uralom néhány hete után fájdalommal állapítottam meg, hogy ezek az előre megszabott feltételek nem kerülnek betartásra. Így többek között II. Carol királynak Elena királynéval együtt történő megkoronázását, amelyet 1930 szeptember havára tűztünk ki, határidő nélkül elhalasztották. Ehelyett azonban a keresztény erkölcs figyelmen kívül hagyásával, uralmát olyan magánélettel kompromittálta, amely ellen tíz éven át szüntelenül tiltakoztam. Műtán meggyőződtem róla, hogy ilyen körülmények között nem vállalhatom Carol herceg visszajövetelének és trónralépésének, valamint uralmának következményeit, lemondottam és tiltakozó magatartásra szorítottam, amelyet teljes energiáival és megszakítás nélkül kifejtettem.

„Állandóan súlyos nehézségek merültek fel úgy a nemzet életével, mint a dinasztia helyzetével kapcsolatban. A király ismételt felszólítására 1932 őszén újból elvállaltam a miniszterelnöki tisztséget, de ugyancsak bizonyos feltételek mellett, amelyeket az uralkodó elfogadott. Tekintettel arra, hogy ezek a feltételek ekkor sem kerültek betartásra, 1933 januárjában lemondottam: előre láttam, hogy az a mód, ahogyan II. Carol az uralkodást felfogja, az országot súlyos nehézségek közé tarta, a közéletben pedig erkölcsi hanyatlást és korrupciót idéz elő, amelyek egy nagy nemzeti összeomlás előjelei.

Az 1938. évi alkotmány életbeléptetése

„Ettől az időtől kezdve II. Carol király különböző kísérletekhez folyamodott, amelyeknek kivétel nélkül az volt a célja, hogy egy személyi rendszert konszolidáljon olyképpen, hogy maga köré felelőtlen és előre nem látó politikuskokat tömörítve, akiket terrorizáltak, vagy pedig különböző előnyök révén nyertek meg. Ennek a személyi politikai rendszernek megerecsítése céljából a király kitartóan törekedett, hogy elszigetelje azokat a politikuskokat, akik közérdeklő munkával eltöltött múltjuk révén az ország bizalmának színterét képezték. Ugyanezzel a céllal politikai pártok megsemmisítésére törekedett, mert ezeket komoly akadályoknak tekintette tervje megvalósításában. Műtán ilyen módon a személyi rendszert sikerült megvalósítani. Az 1938. évi államcsíny alkalmával hatályon kívül helyezte az eddigi alkotmányt és olyan alkotmányt kényszerített az országra, amely megvonta a nemzet összes jogait és a király előjogait gyanította. Ennek az autokratia rendszernek bolhóldi következménye az volt, hogy az ország a kizsákmányoló plutokrácia kezére került, amely lábba tiporta a társadalmi igazság összes elvét, elszepényvitette az országot és az ellenőrzés hiányában kíméletlenül költötte a közpénzeket. A polgártól elvették a törvényes védekezés minden jogát, mert hiszen a bíróságot a véprehajtó hatalomtól tették függővé. Külpolitikai téren ingadozó politikával, amely bizalmatlanságot ébresztett az összes államokban, ez a rendszer az ország elszigeteléséhez vezetett éppen olyan időben, amikor a legnagyobb szüksége lett volna a baráti támogatásra. Ilyen körülmények között nem volt nehéz megállapítani, hogy az ország az összeomlás felé közeledik.

„Ugy a magam személyében mint a nemzeti-parasztpárt révén állandóan nyilvánosan utaltam mindaddig, amíg ebben a helyzetben erelével nem akadályozták meg. Műtán a főmeg hangját így elfojtották, a királyhoz intézett személyes emlékirattal, valamint megszámlálhatatlan nyilatkozattal és interjúval, amelyeket kivétel nélkül közöltem a királyi udvarral is felhívám a kormányt és az országot, hogy az országban az esetben, ha a rendszert nem változtatják meg sürdösen, ez maga után vonja a korona viselője tekintélyének csökkenését és az ország összeomlását. Ugyanezt tettem meg különböző

emlékiratokkal és kihallgatások révén Ion Mihalache is, amíg a nemzeti-parasztpárt elnöke volt.

Maniu Iuliu ezután utal arra, hogy 1938 december 15-én Erdély számos kimagasló személyiségével küldöttségileg akart megjelenni II. Carol királynál, de az uralkodó megtagadta a küldöttség fogadását és még akkor este bejelentette a Nemzeti Ujjászületés Frontjának megalakulását. Az emlékiratban amelyet csak Maniu nyújthatott át, a rendkívüli külpolitikai helyzetre való hivatkozással azt hangoztatták, hogy ilyen súlyos körülmények között nem maradhat fenn továbbra is a nézeteltérés a korona és a nemzet között.

„Különösen Corneliu Codreanu-nak és más politikai elitének a hirtőlől való kivétele és ítélet nélküli való leövetése, valamint azoknak ítélet nélküli való leövetése után akik merényletet követtek el a volt miniszterelnök személye ellen és azután, hogy a csendőrpáncsnokok és prejektusok tetszés szerinti kiválasztására illjaktak leövetettek, az uralkodó és a nemzet között áthidalhatatlan szakadék keletkezett. Hiába emeltem fel szavamat az uralkodóhoz elutatót emlékirat révén és hiába kérjtük, ennek a román történelemben náratlanul álló mézárítás hűnőseinek megbüntetését, hangunk újból csak pusztába hangozott el. Számos áldozatot követelt a nemzeti-parasztpárthoz hűnek maradt személyek között, akiket bírói ítélet nélkül letogva tartottak, kezdve a nárt főttikárán, Virgil Madgearu-n. A nemzetközi helyzet súlyosbodása ellenére, II. Carol király nem látta szükségét annak, hogy a belpolitikai megbékélés révén felébbressze azt a nemzeti lendületet, amely feltétlenül szükséges volt

A történelmi koronatanács

Maniu Iuliu ezután a további eseményekről ír, majd pedig így folytatja:

„Ilyen körülmények között kaptam meghívást elsőszben arra, hogy résztvegyek az úgynevezett koronatanács ülésén. Az augusztus 30-iki ülésen nem vehettem részt Ezern az ülésen azonban Ion Mihalache és Mihail Popovici, I. C. Bratianuval együtt a nemzeti ellenállás szükségességét hangoztatták. Az augusztus 31-iki ülésen a bécsi döntőbíróóság határozata ellen foglaltam állást és kétségbe vontam azt, hogy a király személyi kormányának, valamint a koronatanácsnak loga lenne arra, hogy az országot képviselje és területi engedményekhez járuljon hozzá. Azt követeltem, hogy vonják felelősségre azokat, akik felelősek ezért a szerencsétlenségért és akik között a közvélemény elsőszben II. Carol királyt említette meg. Ugyanezen a napon az úgynevezett koronatanács ülése előtt kihallgatásra hívtam meg az uralkodó és ekkor rávilágítottam arra az óriási hibára, amelyet azzal követett el, hogy államcsíny révén diktatorikus rendszert kényszerített az országra, egyben pedig ő maga vállalta a politikai felelősséget a kormányzati ténykedésekért. Megemlítette azt is, hogy annak idején elutasítottam a Miron Cristea kormányban való részvételt, éppen azért, mert nem akartam részese lenni annak a katasztrófának, amely előreláthatóan a dinasztiaira bekövetkezik. Ugyanezokról feltártam a király előtt a helyzet súlyosságát arra való tekintettel, hogy az egész közvélemény őt okolja az előállott helyzetért és az ország egyrészenek elvesztéséért. Bejelezésképpen ezeket mondtam:

„Nem látom annak módját, hogy miképpen mentheti meg majd Felsőszed trónját és országát.”

„Az a meggyőződés, hogy ekkor megértette, hogy nincs más út a számára, mint a lemondás, amelyet a közvélemény a nemzeti-parasztpárt által három napon át Bucurestiben és Kolozsváron rendezett tüntetésekkel követelt. Mivel nyilvánvalóan láttam, hogy II. Carol király már nem rendelkezik az uralkodás teljes egyetértésben kijelentett Antonescu tábornoknak, aki időközben megbízást kapott a kormányala kítésra és aki már régebben ismerte álláspontomat, hogy az első dolog, amelyet meg kell tennie, az, hogy a királynak lemondását javasolja, egyben pedig közöltem vele, hogy nem támogatók semmilyen olyan kormányt, amely II. Carol király uralma alatt alakul meg.

Tekintettel arra, hogy így folytak le azok az események, amelyek II. Carol király uralmának összeomlásához vezettek, helytelennek tartok minden olyan szubjektív, vagy egyoldali magyarázatot, amely forgalomba kerül. Tévden alapul az a hit, hogy II. Carol király Anglia és Franciaország felé való politikai orientációja vezetett a lemondáshoz, az az orien-

az országhatárok megvédésére. Ahelyett, hogy legalább a 12-ik grában megvalósította volna a nemzeti egységet, egy „fotális” pártalakulat, a Nemzet Pártja megalakítását hirdette be s maga vállalta a politikai pártvezérséget, ami által tekintélyét csökkentette és újabb politikai fikciót létesített. Fájdalmasan állapítjuk meg, hogy három-négy nap mulva következett be a szovjet-ultimátum és Bessarabia elvesztése. E tragikus esemény után sem értette meg II. Carol király, hogy a trón köré kell főmőritenie a nemzet eleve erőit. Tizenkét volt miniszter jelent meg I. C. Bratianu, a nemzeti liberális párt elnökével, valamint velem az élen a királynál, aki ezuttal is elutasította azt a javaslatot, hogy nemzeti összefogás kormányt alakítsák meg, annak ellenére, hogy felhívjuk figyelmét a további veszedelmekre.

táció, amelyet nem is folytatott és téves az a hit, hogy lemondását pillanatnyi hiba, idézte elő. Lemondásának oka az az általános felzúgás, amelyet a személyi és eszmény nélküli, valamint biztos iránytű nélküli, állandóan ingadozó opportunistá uralomról vallott és amely megásta a szakadékokat a korona és az ország között, egyben pedig politikájának összeomlásához és csödléhez kellett vezetnie. Carol király alkalmatlannak mutatkozott az ország vezetésére, különösen pedig arra, hogy azt újfépítse, megszakkadt a nemzet és a király közötti kapcsolat, amely nélkül lehetetlen a normális államélet.

Maniu Iuliu a következő mondatokkal fejezi be cikkét:

„Tízévi megpróbáltatás után a legfőbb parancs mindannyiunk számára ez kell, hogy legyen: Térjünk vissza az Istenhez és a nemzethez! Csak ha így cselekszünk, szolgálhatjuk a hazát, a dinasztia és (felelősége I. Mihai királyt.”

Temestartományhoz csatolták Biharmegye Romániában maradt részét

Temesvári tudósítónk jelenti: Tegnap érkezett meg Marta Alexandru dr. királyi helytartóhoz a belügyminiszter távirati rendelkezése amelynek értelmében Biharmegyenek Romániában maradt részét Beius székhellyel a Temes-tartományhoz csatolják. A megyének kétszázharminckét községe van.

Borzalmas erejű robbanás két lőszergyárban

Newyork. (Rador). A DNB jelenti: Csütörtökön a Newjersey-i Cenwilben robbanás történt az egyik dinamitgyárban, a robbanást nyolcvan kilométernyire is meghallották. A dinamitgyár tekintélyes része leégett. Az első hírek ötven halottról számolnak be.

Oslo. (Rador). A Stefani ügynökség jelentése szerint, az engenei lőszergyárban hatalmas robbanás volt, minek következtében hat nő és két férfi életét vesztette, harmincharman pedig súlyosan megsebesültek. A lőszergyár szomszédságában lévő lakóházak megsérültek. A robbanás okát eddig nem lehetett megállapítani.

FORUM

Minden szülő, aki szereti gyermekét, az el fogja venni, hogy megnézzék WALT DISNEY legújabb színes rajzfilmjét
Ferdinánd, a bika című világszlágert
Ezt kiegészíti a szezon legjobb filmje a „Csavargó” Bobby Breen és Irène Darc-val — 469 sz.
UFA hirdó. — Előadások 3, 5, 7, és 9.30-kor

MA

Európának már nincs szüksége a tengerentuli petróleumbehozatalra

A közkeleti petroleummezők kincstára — A világ termelése: 285 millió tonna

Európa, Ázsia és Afrika összeleltetésének körzetében van a modern világ gazdaság legértékesebb nyersanyagának, a petroleumnak lelőhelye. Ez a Közkelet néven megjelölt földrajzi terület csak az utóbbi évtizedek során vonta magára a világ gazdaság figyelmét.

A Földközi-tenger keleti részén, a Fekete-tenger környékén, a Kaspi-tenger környékén csak az utóbbi időben kezdték meg a petroleummezők intenzívebb kitermelését.

A jelenlegi termelés arányaiból és a földterületen mutatkozó petroleummezők adottságai-ból, továbbá Európa gazdasági helyzetének alakulásából arra lehet következtetni, hogy a petroleumtermelés ezen a földterületen még további át nem tekinthető fejlődés előtt áll.

Még 1932-ben készült tudományos megállapítás szerint a közkeleti petroleummezők termelési adottságai mennyiségben a következők:

Irán 300 millió, Irak 400 millió, Románia 180 millió, Kaukázus 765 millió. Középásztia 20 millió és az Ural Volga vidéke 100 millió tonna petroleumot képesek nyújtani a világ fogyasztóinak. Ez az 1 milliárd 765 millió tonnát kitevő petroleummennyiség csupán a már felfedezett petroleummezők mennyiségi adottsága és

még számos olyan terület van ezen a vidéken, amelynek gazdag petroleumforrásai még nem ismeretesek és nem lehet túlzottan tekinteni a tudományos köröknek azon állítását, hogy a világ petroleumkészletének harmada, sőt egyesek szerint a fele a közkeleti petroleummezőkön termelhető ki.

A közkeleti petroleumtermelés eddig a világ termelésének mindössze 18 százalékát teszi ki. Számszerű adatokban a Közkelet petroleumtermelése 1929-től 1939-ig a következőképpen emelkedett:

A Közkelet petroleumtermelése

Románia termelése 4 millió 837 ezer tonnáról 6 millió 700 ezerre, a Szovjetunióé 14 millió 477 ezer tonnáról 31 millió 500 ezerre, Iráné 5 millió 549 ezer tonnáról 10 millió 940 ezerre, Iraké 116 ezer tonnáról 4 millió 295 ezerre, Saudi Arábiájé 90 ezer tonnáról 564 ezerre, Egyiptomé 272 ezer tonnáról 632 ezerre, a világtermelés pedig 206 millió 615 ezer-ről 285 millió tonnára emelkedett.

Az utóbbi évtized során a Közkelet petroleumtermelése rendkívüli módon megnőtt és ez a fejlődés nem állt arányban a világ gazdaság szükségletének emelkedésével. A Szovjetunió és Irán termelése megkétszereződött. Az 1934 óta fejlődő iráni petroleumtermelés olyan iram, hogy ez az ország ma már a nagytermelők sorába lépett.

A petroleum feldolgozását Közkeleten a legtöbb helyen a termelési hely közelében létesített finomítók végzik, tehát feldolgozatlanul maradt feleslegekről már nem igen lehet beszélni. Az 1939-ben elkészült haitai petroleumfinomító az iraki termelésnek körülbelül a felét tudja feldolgozni. A saudi-arábiai petroleumkészleteket szintén a források közelében dolgozzák fel.

Egész 1938-ig az volt a helyzet, hogy a Közkeleten fel nem dolgozott petroleummennyiséget a nyugati hatalmak vették át. Anglia és Franciaország ebből a mennyiségből táplálta a gvarmatait.

Maga az európai kontinens nem volt olyan nagy fogyasztó, hogy arányban állt volna a Közkelet petroleummezőinek termelésével. Az európai kontinens Anglia

kivételével 1938-ban 27—28 millió tonna petroleumot fogyasztott el évente. A Szovjetunió és a Közkelet évi petroleumfogyasztása 23 millió tonna volt. Európa és a Közkelet petroleumfogyasztása oly mértékben nőtt, hogy ma már nincs szükség arra, hogy az ott kitermelt petroleumot máshol helyezték el.

A közkeleti petroleummezők legnagyobb része tenger mellett fekszik, így a petroleumszállításnak legközvetlenebb módja a tengeren való szállítás.

Az iráni öbölben évente 11 millió tonna petroleumot hajóznak be. A Fekete-tenger és a Dardanellák kikötőiben 4,5 millió tonnát, a szuezi csatorna kikötőiben 5—6 millió tonna Közkeleten kitermelt petroleum kerül behajózásra. A Dunán, a Szovjetunióban kiépült csatornahálózatot a németországi csatornahálózatokon a közkeleti petroleum könnyen elvihet Európa minden részébe.

A Kaukázus és az Ural között elterülő petroleummezők egyselőre a belső orosz fogyasztóknak is elegendő mennyiséget szolgáltatnak.

Csőhálózat Mexikótól a Csendes-óceánig

Japán ugyancsak nagymennyiségű petroleumot vásárolt Mexikótól. Japán évi petroleumszükséglete 25 millió tonna. Ebből a szükségletből mindössze három millió tonnát fedez a belső termelés.

Japán petroleumszükségletének javarésztét tehát az amerikai Egyesült-Államok szállították. A japán kormány a petroleumszállítás megkönnyítése érdekében arra is vállalkozott, hogy a mexikói petroleummezőktől egész a Csendes-óceánig csőhálózatot építtet.

Mexikó azonban nem fogadta el az ajánlatot, mert úgy látta, hogy az építkezésnél csak a japán tőke érdekei lennének szem előtt tartva, viszont az amerikai tőkének nincsen kellőképpen biztosítva.

A német piac is teljesen elveszett az ame-

rikai petroleumtermelés számára. Szakörökben rámutatnak arra a körülményre, hogy a romániai petroleummennyiség teljes mértékben kielégíti a német szükségletet és hogy Németország petroleumellátása Amerika nélkül is teljesen biztosított.

Az angolbarát Newyork Times egyik legutóbbi számában őszintén bevallja, hogy Németország a szintetikus benzint termelésével együtt olyan petroleummennyiségek felett rendelkezik, amelyek teljesen elegendők háborús szükségletei fedezésére.

Az európai sajtó egy része ezekkel a termelési és fogyasztási adatokkal foglalkozva megállapítja, hogy Európában megérett a gazdasági helyzet arra, hogy ez a kontinens ön-ellátási alapra helyezkedve fogyassza el petroleumtermelését.

lehetővé válik, hogy a Szovjetunió egyre több petroleumot bocsásson a külföld rendelkezésére.

A háború kitörése óta az amerikai petroleumkivitel erősen csökkent. A Japán és Spanyolország felé irányuló petroleumszállításokat az amerikai tengerészetiügyi minisztérium kénytelen volt erősen lecsökkenteni, miután a veszélyeztetett zónákban való hajóközlekedés nem elég biztonságos és az angol blokáddal szemben elbírt engedélyek megszerzése is nagy nehézségekbe ütközik. A korlátozások következtében

jelentős károsodás éri az amerikai petroleumipart, mert az újjáépülő Spanyolország szükséglete nagy mértékben emelkedett.

A spanyol kormány nemrégiben megbízottát küldött Cardenas mexikói államelnökhöz. Ennek a megbízottnak az volt a feladata, hogy olv értelmű megállanodást kössön Mexikóval, mely szerint Spanyolország iparcikkék ellenében megfelelő mennyiségű petroleumot kapjon. Anglia megakadályozta ennek a szerződésnek a létrejöttét arra való hivatkozással, hogy

a spanyolok által kimutatott petroleumszükséglet nem fedi a valóságot és így tartani lehet attól, hogy Spanyolország felesleges petroleumát Németországnak adja át.

rikai petroleumtermelés számára. Szakörökben rámutatnak arra a körülményre, hogy a romániai petroleummennyiség teljes mértékben kielégíti a német szükségletet és hogy Németország petroleumellátása Amerika nélkül is teljesen biztosított.

Az angolbarát Newyork Times egyik legutóbbi számában őszintén bevallja, hogy Németország a szintetikus benzint termelésével együtt olyan petroleummennyiségek felett rendelkezik, amelyek teljesen elegendők háborús szükségletei fedezésére.

Az európai sajtó egy része ezekkel a termelési és fogyasztási adatokkal foglalkozva megállapítja, hogy Európában megérett a gazdasági helyzet arra, hogy ez a kontinens ön-ellátási alapra helyezkedve fogyassza el petroleumtermelését.

Kegyelmi rendelet a bécsi döntés és a craiovai megállapodás alapján

Királyi kegyelem politikai természetű cselekményekért elítélt kisebbségi személyeknek

Bucuresti. Öfelsége I. Mihai király a következő kegyelmi rendeletet adta ki:

„Mi Isten kegyelméből és a nemzet akaratából Románia királya, az államvezető miniszterelnök ur és a minisztertanács előterjesztésére elrendeljük:

1. Kegyelmet gyakorlunk mindazokon, a magyar kisebbségi elítélteken, akik a bécsi döntőbírósi eljárás alapján a Magyarország nak átadandó területeken követtek el politikai bűncselekményt, akár hadbírósi, akár polgári bíróság hozta az ítéletet.

2. Ugyancsak kegyelemben részesülnek mindazok, akik fenti területen vétségeket követtek el.

3. A kegyelem ugy a fő- mint a mellék-büntetésre is vonatkozik.

4. A kegyelmi rendelet végrehajtására a katonai és polgári hatóságok kapnak felhatalmazást.

Különben Antonescu tábornok, államvezető és miniszterelnök előterjesztésére kegyelemben részesülnek a következők: Roth Albert, Székely Sándor, Koós Endre, Pataky László, Simon István, Kaiser Ferenc, Rácz La-

jos, Rózsi Pál, Szőlősi Tibor, Lengyel Endre, Nagy György, Szent Kálmán, Macskássy Attila és Adorján Imre, akiket hazaárulásért 5 évi kényszermunkára ítelt a hadbírósi bíróság. Ugyancsak kegyelemben részesül az életfogytiglani kényszermunkára ítelt Póczy Mihály is.

Bucuresti. Öfelsége I. Mihai király kegyelemben részesítette mindazokat a politikai bűnösöket, akik a Bulgáriának átadandó területen bírnak illetőséggel, legyen az elítélt bolgár vagy török nemzetiségű elítélt. Az amnesztia vonatkozik a még folyamatban lévő politikai természetű bűnügyekre is. Az igazságszolgáltatás hatóságok rendelkezést kaptak a kegyelmi rendelet azonnali végrehajtására.

Általános közkegyelem és büntetés-leszállítás Jugoszláviában

Beograd. Az Avala jelenése szerint az igazságügyminiszter előterjesztésére királyi dekrétum jelent meg, amelyben általános közkegyelemet és számos büntetésre vonatkozó büntetés-leszállítást eszközöltek. (Rador.)

ARADI KOZLONY

Telefon: 1-21. Szigonycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Maria No. 10.

Előfizetési árak:

Éves átvétel... 840 lei || Negyedéves 210 lei
Féléves... 420 || Egy hónapra 70

A francia rádiók arabnyelvű leadása

Genfből jelentik: A megszállott francia területeken levő rádióállomások számára az olasz- és német fegyverszüneti bizottságok engedélyezték, hogy arab leadásaikat az eddigi esti 20 óra 30 perces határidőn túl, — 23 óráig végezhessek.

KÖZHIVATALI SZÜNET. Holnap, a Szent Kereszt Felmagasztalásának ünnepén a közhivatalok szünetelnek. A hivatalos munkaidő hétfőn reggel fél 10 órakor kezdődik.

KIRÁLYI SZÁRNYSEGÉDI KINEVEZÉS. Bucurestől Tomescu Mircea nagyot királyi dekrétum által királyi szárnysegédnek nevezték ki.

LEMONDOTT V. TONI ÁLLAMTITKAR. Bucurestiből jelentik: V. Toni közoktatásügyi államtitkár leköszönt hivataljáról, miután már elérte a nyugdíjkorhatárt, a lemondást elfogadták.

FINN ÉS SPANYOL TISZTI KÜLDÖTTSEGG LATOGATASA BERLINBEN. Berlijn. (Radior.) Tegnap finn és spanyol tiszti küldöttség érkezett a német fővárosba. A két katonai küldöttség együttesen fogja meglátogatni a franciaországi és belgiumi harctereteket. A küldöttségeket az illető államok katonai attaséi és a német vezérkar megbízottjai fogják vezetni.

TEMESMEGYE PREFEKTAJA A DIAKOKÉRT. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi minisztérium V. Popovici ezredesnek Temesvár prefektusának köszönetét fejezte ki, aki 700 ezer lejt gyűjtött össze 35 ingyenes diákmenza-hejyre, a temesvári ipari liceumban.

HATSZAZHUSZ LEI BUCURESTIBEN EGY DOLLAR. Bucurestiből jelentik: a főzsdén teljes pangás állott be. Csak az átengedett területekre visszavándorlók vásárolnak elvélve tíz órában dollárt és 600-620 lejt fizetnek egyért. Az angol font ára a zugszforgalomban 1250, a Napoleon-aranyé 3650-3700 lejt.

ADÓELENGEDES AZ ARVIZKAROSULTAK SZÁMÁRA. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium a kivételes helyzetre való tekintettel az árviszultotta mezőgazdákknak megfelelő adóelengedést engedélyezett a szenvedett kárhoz mérten.

TIZENKILENC JÁRAS A MAGYARORSZAGNAK ÁTADOTT TERÜLETEKEN. Budapest. A Capitala jelentik: A magyar belügyminiszter tizenkilenc járásra osztotta föl a Magyarországnak átadott területet.

NEM VESZNEK FEL NÖVENDEKEKET A TEOLÓGIÁK ELSŐ OSZTÁLYAIBA. Bucurestiből jelentik: A kivételes helyzetre való tekintettel a nemzetnevelésügyi minisztérium elrendelte, hogy a folyó tanévben a teológiák első osztályába nem vesznek fel növendékeket. Az okmányokat és a befizetett tandíjakat vissza kell szolgáltatni, hogy a jelöltek más felsőiskolába beiratkozhasanak.

EUGEN TITEANU ELLEN FOLYIK A BUNOGYI VIZSGALAT. Bucurestiből jelentik: Az Eugen Titeanu volt propagandaügyi miniszter ügyében folytatott vizsgálat aktái már az ügyészségre kerültek. Ugyanaz a vizsgálóbíró hallgatta ki volt propagandaügyi minisztert is, aki annak idején az Alboteanu-ügyben folytatta le a vizsgálatot. Ismeretes, hogy az Alboteanu ellen folytatott vizsgálat során több ízben kihallgatták Titeanut is, akit szembesítettek is Alboteanuvall. Titeanu volt propagandaügyi miniszter ellen az a vád, hogy helybenhagyta a propaganda-állapok kiadásait és nem ellenőrizte a pénzek hovatartozását.

MADRIDBA ÉRKEZETT CAROL VOLT ROMAN KIRÁLY. Madridból jelentik: Carol román exkirály, aki Portugáliába igyekszik, pénteken kíséretével Madridba érkezett.

BARDOSSY LASZLO ES SZTOJAY DOME MAGYAR MEGHATALMAZOTT MINISZTEREK — KIRÁLYI TITKOS TANACSOSONK. Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelentik: Magyarország kormányzója a magyar királyi titkos tanácsosi címet adományozta Bárdossy László meghatalmazott miniszternek, Magyarország bucurestői követének. Hasonló kijelentésben részesült Sztójay Döme, Magyarország berlini meghatalmazott minisztere is.

KORMANYZOI INTÉZKEDÉSSEL INTERNÁLHATÓK FRANCIAORSZAGBAN AZ ALLAMRA VESZELYES ELEMÉK. Vichy. (Radior.) Egy csütörtökön reggel megjelent hivatalos rendelet intézkedése értelmében a nemzetvédelem szempontjából veszélyes elemeket, vagy azokat, akik a közbiztonságot veszélyeztetik, főként kormányzó vagy egyszerű kormányzó rendelettel is internálni lehet a háború végéig a gyarmatokon. A rendelet szerint kivétel képez Reunion szigete s az Antillák szigetcsoportja, ahol senki sem lehet internálni.

EREDMÉNYES TARGYALÁS UTAN NEHEZEN VÉGREHAJTHATÓ GAZDASÁGI MEGÁLLAPODÁS JÖTT LÉTRE LONDON ÉS ANKARA KÖZÖTT. Isztambul. (Radior.) A Stefani jelentése szerint a „Son Posta“ török lap közli, hogy az angol-török tárgyalások eredményesen végződtek. Törökország dohányát és más mezőgazdasági cikket szállít Angliának, viszont Anglia ipari cikkeket szállít Törökországnak. Az olasz-német blokádján Törökország csak nehezen fog elegendő tenni a szerződésben vállalt kötelezettségeinek.

LEPECSÉTELTEK AZ ARADI ZSIDÓ TEMPLOMOKAT. A kultuszminiszter az elmúlt napokban tudvalevőleg rendelkezést adott ki a zsidó hitfelekezeti működésének szabályozásáról. Ennek a rendelkezésnek értelmében a zsidó templomokat lepecsételik és azok megnyitása akkor történik meg újból, ha a hozzájuk tartozó hitközségek igazolják, hogy a városokban legkevesebb négy százalék a községekben pedig legkevesebb kétszáz családdal rendelkeznek. A fenti miniszteri rendelet alapján pénteken délelben az aradi állambiztonsági hivatal közvegi lepecsételtek az aradi neolog, valamint ortodox zsidó templomot és a két hitközség irodahelyiségeit.

KINEVEZÉS A RENDŐRSÉG ÉS ÁLLAMBIZTONSÁGI HIVATAL ELÉRE. Bucurestiből jelentik: A rendőrség és az állambiztonsági hivatal élére Peire Camenita ezredes kapott kinevezést.

SZOMBATON ISMÉT MEGKEZDŐDIK A KÖZUTI TÁRSASÁGKOCSI FORGALOM. Az aradi közüzemek igazgatósága közli, hogy az aradi közúti autóbuszok egyelőre csökkentett létszámúban, szombaton, szeptember 14-én újra forgalomba kerülnek. A vasúttársaság és az ujaradi hid közti fővonalon négy, míg az 5., 9., 10. és 11-es vonalakon, vagyis Gáj, a textilgyári, Mikalaka és Kisszentmiklós felé csak egy-egy gép fog közlekedni. A szeptemberre vásárolt bérletek teljes hónapra érvényesek, vagyis azokkal annyiszor lehet utazni, ahány utat azok egy hónapra biztosítanak. A közeljövőben a lehetőségekhez képest kiegészítik az autóbuszjáratokat.

DR. RACZ SANDORNÉ MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TANFOLYAMAI; október 1-én lakásán, Str. Duca 11, ismét megkezdji.

Muzeumban. A kép egy szobrot ábrázol, amely egy női alakot mutat, aki egy tárgyat tart a kezében. A szobor stílusát tekintve klasszikusnak tűnik, de a kontextus alapján valószínűleg a művészettörténeti tanfolyamról van szó.

... Ott balra az a hölgy, könyvvel a kezében, a feleségem ...

A PORUNCA VREMII TAMADASA IORGA TANAR ELLEN. Bucurestji. A „Porunca Vremii“ című lap heves támadást intéz Iorga tanár ellen, akit „Politikai kaméleonnak“ nevez.

A CFR NYUGDIJASOK ILLETMÉNYEINEK KIFIZETÉSE az alábbi sorrendben történik: Szombaton, szeptember 14-én reggel 8-tól 1 óráig a CFR nyugdíjasok. Szombaton délután 3-tól 7 óráig a volt Csanádi nyugdíjasok, hétfőn, szeptember 16-án 11 órától 1 óráig azok illetményének kifizetésére kerül a sor, akik a fenti időpontban nem tudtak megjelenni nyugdíjukért a CFR pénztárnál.

JELENTKEZNI KÖTELESEK AZOK A TARTALÉKOS TISZTEK ÉS ALTISZTEK, AKIK NEM TETTEK ESKÜT. Az aradi térsparancsnokság felszólítja mindazokat a tartalékos tiszteket és altiszteket, akik még nem tették le a hűség esküt I. Mihály királyra, hogy június 18-án 10 órakor jelenjenek meg a térsparancsnokságon, ahová írásos nyilatkozatot vigyenek magukkal annak igazolására, hogy miért nem jelentek meg a szeptember 12-iki eskütételre. A nyilatkozatban fel kell tüntetni a lakáscímét is.

A Szociális Misszió tanfolyamai

szeptember 10 és 20 között, megnyitnak. Beiratkozni lehet 11-12 között Str. Greceanu 20. szám.

A MAGYARORSZAGROL ROMANIA. BA KÖLTÖZÖTT VASUTASOK FIZETÉSE. Bucurestiből jelentik: A vasúti vezérigazgatóság úgy rendelkezett, hogy a folyó évi szeptember hónapban esedékes fizetéseket a magyarok által átvevő területekről érkezett személyzetnek is a többi személyzettel egyidőben folyósítsák. A rendelkezés értelmében a CFR számfejtőségi osztálynak a következőképpen kell eljárni: A kiürített területekről való személyzet tekintetében az eljárás: a már ismert fizetési listák alapján, vagyis az augusztusi fizetési lista másolata alapján kell kiutalni a járandóságokat. A fizetési kiutalás az érdekelt tisztviselő nyilatkozata alapján is történik, amely nyilatkozatban meg kell, hogy nevezze rangfokozatát, tevékenységi körét, azt az egységet, hol szolgálatot teljesített, bruttó fizetését és a nyilatkozatot aláírásával kell, hogy ellássa. A kiutalásra kerülő fizetésből levonásra kerülnek a szokásos illetékek, azonkívül a nemzetvédelmi alapra és utadóra két százalék. A magánlevonásokkal csak a következő havj fizetésben lehet eszközölni.

MEGSZÜNNEK AZ IZRAELITA VALLASUAK DOHANYTÖZSDE-ENGEDELYEI. Egy régebbi rendelet alapján szeptember 15-én szünek meg Aradon az izraelita vallású kereskedők kezében levő trafikengedélyek. Aradon ez három nagy dohánytözsde érte és több olyan kereskedő, akik a külvárosban egyéb cikkek mellett dohánytözsdeket is bonyolítottak. Az érintett dohánytözsdeket pénteken kaptak utólagos áru és 15-én szüntetik be üzleteiket.

TIZ ÉVES GYERMEK HARCA A HATALMAS SASSAL. Athénből jelentik: Egy kis macedóniai faluban egy tíz éves gyermek kaszával megölt egy 20 kilogramm nehéz és 3 méteres szárnyú óriási sas.

A MAGYAR NÉPKÖZÖSSÉG KÉPZŐMŰVESZETI TANFOLYAMÁRA a szeptember közepén folytatandó második hónapra új jelentkezőket a mai naptól felvesz a központi iroda. A tanfolyam keretében akadémiák tanárok vezetésével szakszerű oktatást nyerne a hallgatók egy-egy művészet, mint a rajz, festés, szobrászat, kerámia és grafika tananyagából. A tanfolyam eddigi várakozáson felül sikere biztosíték a jövőre, hogy állandó létszámmal egész időn át fenntartható lesz a régen nélkülözött, hézagpótló intézmény.

Holnap húzás! Ne felejtse el sorsjegyjét kiváltani a Go dschmidt Bankban!

HALALOS GAZOLAS. Tótvaradról jelentik: Halálosvégű szerencsétlenség történt az elmúlt délután folyamán az aradmegyei Tótvarad község állomásán. A 2703-as számú tehervonat az állomás közelében hirtelen gázolta furculescu Constantin összpontosításon lévő katonát. A tragédia ügyében megindították a vizsgálatot annak megállapítására, hogy kit terhel a felelősség.

A SOCIETATEA PENSIONARILOR PUBLICI SI PARTICULARI DIN JUDETUL ARAD (Mocioniu ucca 12) — a köz- és magánalkalmazottak nyugdíjgyűjesülete értesíti tagjait, hogy a vármegyei prefektúra és a katonai hatóságok 2-es számú közleményében foglalt rendelkezések alapján a választmányi ülés nem tartható meg. Egyben értesítjük tagjainkat, hogy szombaton, szeptember 14-én reggel 8 órától egész napon át fizetik a CFR nyugdíjasokat. Az ejnökség.

Az aradi magyar tanintézetek hírei

Az aradi római katolikus főgimnáziumban — a közoktatásügyi minisztérium vonatkozó rendelkezésének értelmében — a tanítás október 1-én kezdődik. A Veni Sancte-t szeptember 30-án tart az igazgatóság. A Veni Sancte-n a szülők minél nagyobb számban való megjelenését kéri az iskola igazgatósága. A tanítás október 1-én reggel nyolc órakor kezdődik.

Az iskolába való beiratkozások határidejét szeptember 21-ig meghosszabbították. A beiratkozásnál a következő iratok nyújtandók be: születési-anyakönyvi kivonat, keresztnevel, állampolgársági bizonyítvány másolata, iskolai bizonyítvány, utraoltási bizonyítvány.

Az aradi római katolikus magyar leánygimnázium igazgatósága közli, hogy a beiratkozások szeptember 20-ig tartanak, reggel 9 és déli 12 óra között. Az igazgatóság kéri a szülőket, hogy a könnyebb tájékozódás érdekében gyermekeiket ne az utolsó napokban, hanem minél előbb beiratni szíveskedjenek.

A magyar leánygimnáziumban a Veni Sancte szeptember 29-én reggel 9 órakor lesz. Az előadások október 1-én, reggel nyolc órakor kezdődnek.

A római katolikus magyar elemi leányiskolában a beiratkozások szeptember 28-ig tartanak. Évkezdés szeptember 29-én, illetve a leányilceummal együtt.

Az aradi római katolikus magyar tannyelvű tanonciskolában a beiratkozások szeptember 15-én zárulnak. A tandíj évi 250 lei, ami a beiratásnál egyszerre fizetendő.

— MINDEN VASUTI JEGYPENZTÁRNÁT KIFÜGGESZTIK A VITELDIJSZABÁST. Bucuresti. A közönség köréből érkező számos panasz, amelyekben feltárták, hogy a CFR állomások néhány pénztára többet követel a vonatjegyekért, mint a hivatalos ár, arra indította a CFR vezérigazgatóságát, hogy elrendelje: minden vasuti jegypénztár előtt ki kell függeszteni látható helyen a vasuti személyjegyek hivatalosan megállapított árát, hogy ezzel eljérje minden vász. szágélésnek. A közönség ezáltal személyesen ellenőrizheti a pénztárosok működését, amivel az esetleges visszaélést megakadályozhatják. Az utólagos reklamálásokat nem veszik figyelembe.

— AZ ORSZÁG NÖVÉNYOLAJJAL VALÓ ELLÁTÁSA. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium úgy határozott, hogy napraforgómagot és repcemagból készült olajat a kereskedők és a szövetkezetek útján juttatja el a lakossághoz. A minisztérium jóváhagyta, hogy a kórházak és internátusok is kapjanak növényolajat.

— EMELKEDETT A VILAG ARANYTERMELESE. Bucurestiből jelentik: A most közzétett ki-mutatása szerint a világ aranytermése az elmúlt évben 1,242.075 kilogrammot tett ki, míg 1938-ban a világ aranytermelésének mennyisége mindössze 1,162.269 kilogramm volt. Ez 6,96 százalékos emelkedésnek felel meg. A világ legnagyobb aranytermelő állama a Délafrikai Unió, amelynek aranytermelése 384.470 kg. volt. A szovjetet, amely eddig a második helyen állott az Egyesült Államok megelőzte 173.931 kilogrammos termeléssel. Utána Kanada következik, amelynek termelése 165.595 kilogramm. Románia az aranytermelés terén a 13-ik helyen áll. Az elmúlt évben Romániában 4778 kg. aranyat termeltek, míg 1938-ban az ország aranytermelése 4.845 kg. volt. 68 kilogramm vajó csökkenés azzal magyarázható, hogy az aranytermelő vállalatok egyelőre kímélni akarják a gazdagabb bányákat és az aranyban szegényebb tárnákban folytatják a munkát.

— KÉNYSZERLAKHELYRE UTALJÁK JUGOSZLAVIÁBAN AZ ARUHALMOZÓKAT. Beigrádból jelentik: A Zágrábban tanácskozára összehívott kormány egyes inszégés vidékek élelmezésének kérdésével foglalkozott. Ennek eredményeképpen a horvát bán rendeletet adott ki, hogy öt napon belül a kereskedők jelenítsék be árukészletüket. Akiket áruhalmozáson érnek, hat hónapi fogház-büntetéssel, vagy ötvenezer dinár pénzbüntetéssel sújtják és a bünösöket kényszerlakhelyre utalják.

O AZ AMTE vasárnap valószínűleg a következő összetételű csapattal áll ki bajnoki mérkőzésre: Gerold (Czápos)—Lucian, Kovács — Szegedi, Szabó Béla, Kalmár (Minya, Markovits)—Simandan (Ricsán), Pintér, Dvorzsák, Gyarmati, Araczkai

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

VOJTEK gyógyszer-tár. Bulev. Regina Mari.
DANCIU gyógyszer-tár. Piata Mihai Viteaz.
BERNÁTH gyógyszer-tár. Állomással szembe.
BERGER gyógyszer-tár. Saguna-ut.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az árvizsújtotta mezőgazdák már folyó évi adójuknál kedvezményben részesülnek

A központi adóügyi bizottság legutóbbi ülésén foglalkozott az árvizsújtott mezőgazdák helyzetével és a rendkívüli körülményekre való tekintettel úgy döntött, hogy — mindazon mezőgazdák részére, akik az árvizek következtében károkat szenvedtek, az egyenesadó-törvény 67. szakaszában engedélyezett adó-leírás már erre az esztendőre biztosítja, abban az esetben, ha a termés nem volt a kár ellen bebiztosítva. Ezt a kedvező határozatot a központi adóügyi bizottság annak figyelembevételeivel hozta, hogy az idén az árvizek a mezőgazdák számára valóban óriási károkat okoz-

tak. Az adócsökkentést csak abban az esetben engedélyezik, ha az egyenesadó-törvény 67. szakaszában és a vonatkozó utasítások 223. szakaszában foglalt feltételeket teljesítették.

Az érdekelt mezőgazdák egyéni kérvényeket kell a pénzügyigazgatósághoz eljuttatniok és az adóleírás csak a még ki nem fizetett adókra engedélyezhető. A kérvények alapján bizottságok szállnak ki a helyszínrre a tényleges károk megállapítása végett és a jártak alapján hozzák meg az adómérséklésre vonatkozó határozatokat. Ezen határozat ellen felebbezés adható be.

Emelték Temesváron a tűzifaárakat

A királyi helytartóság a tűzifa fuvar díjszabásának mérséklését kéri

A temestartományi királyi helytartóság mellett működő üzerkedés elleni bizottság Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértitkár elnökletével ülést tartott, amelyen a temesvári maximális árak kérdésével foglalkozott.

A tanácskozás középpontjában a tűzifa kérdése állott, tekintettel arra, hogy a lakosságnak csak még kis része láthatta el magát tűzifával, a szállítás pedig ősszel és télen egyre nehezebbé válik, ugyanakkor pedig drágább is, mert hiszen őszire és télire a CFR már nem biztosítja a kedvezményes szállítási díjszabást. A királyi helytartóság a közelmúltban átirattal fordult a CFR vezérigazgatóságához, amelytől megfelelő mennyiségű vagont kért a tűzifa-szállítás zavartalan lebonyolítása érdekében. A vasut vezérigazgatóságától érkezett válasz közli, hogy a CFR a nyár folyamán kielégítette a tűzifa szállítására vonatkozó összes igényeket, illetve elegendő vagont bocsátott rendelkezésre, annak idején azonban az állomásokon nem volt elegendő tűzifamenviség található, vagyis a fát nem hozták le kellő mennyiségben az erdőről. Ezt azzal magyarázták, hogy a termelők rendelkezésére nem állott elegendő munkáskész és szállítási eszköz. Mindezekre való tekintettel a tűzifa árában emelkedés állott be.

A fakereskedők a helytartósághoz intézett beadványukban azt kérték, hogy a tűzifa árát már a termelőknél maximálják, másrészt pedig, hogy a vasut a 100 kilométernél nagyobb távolságra történő szállítások esetében fuvardíjszabás mérséklést engedélyezzen, ugyanakkor pedig megfelelő intézkedésekkel biztosítsák a tűzifának a termelőhelyről az állomásra történő szállítást.

A bizottság a cserfa maximális árát temesvári paritásban 12.000 lejre, a bukffáét pedig 11.500 lejre emelte. Figyelemreméltó, hogy a temesvári fakereskedők a cserfa vagononkénti árának 15.669, míg a bukffa árának 13.087 lejre való emelését kérték. Egyben elhatározták, hogy közbenjárják a fuvardíjszabás mérséklése érdekében.

A fehér liszt nagybani árát 16,75 lejre emelték temesvári viszonylatban, míg a kicsinybani árát 17,50 leiben állapították meg. Az egységes liszt ára Temesvárott a malomban 12,50, kicsinyben pedig 13 lei. A népkenyér ára 13 lei, míg a fehér kenyéré 17 lei Temesvárott.

Foglalkozott a bizottság a zsir árának kérdésével is és azt Temesvár részére 70 lejre emelte fel az eddigi 60 leiről. A temesvári szállodai árakat 20 százalékkal emelték.

Hetipiaci árak

A pénteki aradi hetipiacion kielégítő felhozattal mutatkozott. A város által megállapított árak a következők voltak:

Zöldség piac: tölteni való paprika két darab 1 leu, hegyes paprika hat darab 1 leu, kelvirág 3—15, tök 8—16, kék paradicsom 1—4, retek 1—2 lei darabonként. Fejeskáposzta darabja 1—2 lei volt. Burgonya 4—5, zöldbab 8, szárazbab 20, piros paradicsom 7—8, savanyított kápszta 12—14 lei volt kilogrammonként. Az uborka 100 darab 65 lei.

Tejtermékek: tehéntúró 22—24, juhtúró 48—56, vaj 110—140 lei kilogrammonként. Tej 6—7. Öltött tej 20, tejfel 45 lei literenként, tojás darabja 1,50—2,10.

Gyümölcs piac: alma 12—22, dió 23—24, dióbél 76, körte 30, őszibarack 24, szilva 5—20, szőlő 20—38 lei kilónként.

Baromfi piac: Tyuk 120—150, kövér liba 550—800, sovány liba 162—220, csirke 55—80, kövér kacska 300—350, sovány kacska 100—130 lei páronként.

— ZAROLTAK A FRANCIAORSZÁGBÓL ELMENEKÜLT SZEMÉLYEK VÁLLALATAIT. Vichy-ből jelentik: A francia kormány rendelkezése ügygondnokokat neveztek ki az olyan vállalatok élére, akiknek tulajdonosaik elmenekültek Franciaországból.

— ÁRFOLYAMOK. Az angol font árfolyama a newyorki és a zürichi tőzsdén előző árfolyamok között váltakozott. Newyorkban az angol font árfolyama 4,03 volt az előző esti 4,02 vel szemben, míg Zürichben 17,47 (előző este: 17,54). A német márka árfolyama Newyorkban 39,95-re emelkedett, Zürichben pedig elérte a 175,37-es árfolyamot. Az olasz lira árfolyama Newyorkban 5:05. Zürichben pedig 22,20.

— A PÉNZÜGYI AMNESZTIA MEGHOSZSZABBITÁSÁT KÉRTE A TEMESI KERESKEDELMI SZERVEZETEK SZÖVETSÉGE. A Temesi Kereskedelmi Szervezetek Szövetsége távirati kérelmet intézett a pénzügyminisztériumhoz, amelyben rámutatott arra, hogy a kereskedelmi és ipari vállalatok tulajdonosai és alkalmazottjai katonai összpontosításuk miatt nem élhetnek teljes jogúként az általános pénzügyi amnesztiatörvényben foglalt kedvezményekkel. Kérte a szövetség, hogy a törvényben megállapított határidőket oly módon hosszabítsa meg a miniszter, hogy az érdekeltnek az általános leszerelés után legalább egy havi idejük legyen a törvényben biztosított kedvezmények igénybevitelére.

— A PÉNZÜGYMINISZTERIUM RENDELKEZÉSE A DIREKTTERMŐ SZŐLŐK MEGVÁLTÁSÁNAK ÜGYÉBEN. A szeszmonopol vezérigazgatóságának 36.026—1940. számú rendelkezése a direkttermő szőlők megváltását szabályozza. A rendelkezés szerjnt az 1936. március 27-ike, vagyis a szőlővédelmi törvény megjelenése után ültetett direkt termő szőlők, valamint azon ültetvények esetében, amelyeket a törvény előírásai ellenében, nem jelentettek be, az állam semmilyen kártérítést nem fizet a gazdáknak, akik tudva, leg kötelesek direkttermő szőlőültetvényeiket megsemmisíteni. Azok, akik ültetvényeiket nem jelentették be, legjobb esetben díjmentesen különböző magvakat kaphatnak a földművelésügyi minisztériumtól. Így tehát a fentemlített szőlők esetében, amelyek megsemmisítése a törvény értelmében már megtörtént, csak az 1940—41-es költségvetési évre esedékes adót írják le, míg az 1939—40-es költségvetési évre a szóban levő szőlőtulajdonosok kötelesek kifizetni a hátramaradt költségeket.

A cukortermelés nemzetközialakulása

Az európai háború nagy kihatással volt az európai cukorgazdaság alakulására is. Nemcsak a cukoripar, hanem a répatermelés is nagyon megérezte a háború hatását.

1939-ben az esős időjárás nagyon szép cukorrépatermést hozott. Mennyiség tekintetében a termés valóban szép is volt de a répa cukortartalma nem igen volt kedvező. A cukorrépagyártás úgy talássa, mint nyáron az elmúlt esztendőben még kellő számú munkacsoporttal rendelkezett. Az európai szerte fogantatosított nagyarányú katonai behívások után elvonták a munkásokat a cukorrépagyártásból. A cukorrépa betakarítása már az elmúlt esztendőben is a szállítási eszközök és munkások hiánya folytán nehézségeket szenvedett.

Hasonló akadályok mutatkoztak a cukorrépaiparban is. Németország cukoriparának teljesítőképességét a szénellátás nehézségei, de főleg az a körülmény nehezítette meg, hogy az esős időjárás következtében a cukorrépa nem tudott kellőképpen kiérni és miután a hideg hamarosan beköszöntött, egyes iparvállalatok kénytelenek voltak a fagyott cukorrépat is felhasználni.

A cukorrépaival bevetett területek nagysága a múlt esztendőben 1,52 századdal emelkedett, a termelés pedig 13,28 százalékkal. Az egyes európai államokban a cukortermelés a következőképpen alakult: Németország 2330 ezer tonna, a protektorátusok 466 ezer tonna, Franciaország 1150 ezer tonna, Olaszország 478 ezer tonna, Anglia 536 ezer tonna és Olaszország 2540 ezer tonna.

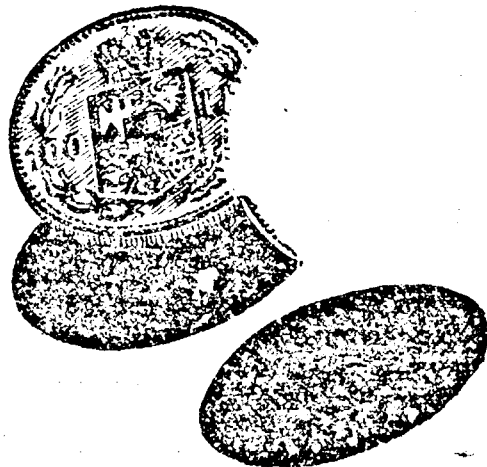
A háborús állapotot különösen a cukorkereskedelem érezte meg erősen. Ugy a bel-, mint a külkereskedelemben nagy eltérések következtek be. 1939 nyarán egész Európában nagyon jó volt az üzletmenet. A fogyasztás valamennyi európai országban emelkedett. Az egyes országok tartalékokat akartak felhalmozni, azonban ez az előző év kedvezőtlen termése következtében csak nehezen sikerült. A cukorfogyasztás és kereslet emelkedését szakkörökben azzal magyarázták, hogy a feszült politikai helyzet következtében Európa országai élelmiszertermékeket gyűjtöttek, mert a világháborúban bekövetkező nélkülözés lehetőségét lebegtek szemük előtt. Az előző évi kedvezőtlen termés következtében állott elő olyan helyzet, hogy még Németország is, amely tudvalevőleg nagymennyiségű cukortartalmúakat főként rendelkezett, elővigyázatossági okokból kénytelen volt a fogyasztást lezáró rendszerrel megszorítani.

Nagyon sokat szenvedett a cukorkivitel a háborús állapot következtében. A háború előtt Anglia, Franciaország, Hollandia, Belgium, Svájc, Norvégia, Finnország, Észtország, Portugália és Görögország voltak a legnagyobb cukorfogyasztók. A francia cukortermelés a gyarmatok cukortermelésével együtt alkalmas a belső szükséglet fedezésére. A háború megelőző években Anglia volt a legnagyobb cukorimportáló állam. Évente kétmillió 350 ezer tonna cukrot importált. A cukorbevétel egyrészt a belső szükséglet fedezésére szolgált másrészt a bevitt cukrot feldolgozott állapotban adta tovább a gyarmatoknak. A német ellenblokkad következtében Anglia cukorbevitelére erősen lecsökkent, aminek előszörban a cukorinportok termelésének lecsökkenése volt az eredménye. Az angol cukoripar pangása kihatással volt a semleges államokra is. Anglia ugyanis az utóbbi időben Norvégiát, Svájcot, Finnországot, Észtországot és Görögországot is ellátta cukorral és ezáltal kiszorította a cseh, magyar és lengyel cukorgyárak termelvényeit. A német csapatok előnyomulásával megváltozott a helyzet. A német megszállás alatt lévő európai országok most újból visszatértek eredeti beszerzési forrásokhoz.

A most mutatkozó cukorbeszerzési nehézségek csak a háború előtti helyzet tarthatatlanságát bizonyítják. Ma még korai volna arról beszélni hogy Európa cukorkereskedelme a jövőben hogyan fog alakulni, annyit azonban már most meg lehet állapítani, hogy az európai cukortermelés és cukorfogyasztás tervgazdaságszerűen fog kialakulni.

= A RENDES ZÁRÓRA VISSZATÉRÉSE. Az Aradi Kereskedelmi Testület tudatja tagjaival, hogy szeptember 16-án hétfőn visszatér a rendes téli záróra, tehát az üzleteket általában délután három órakor nyitják és este hét órakor zárják. Kivételek képez a szombat és ünnep előtti este, amikor az esti zárás ideje nyolc óra. És kivételt képeznek azok az üzletek, amelyek esti zárójára kivételesen meg van bocsátva, mint a fűszer, termény, tojás, tej, sajt és hentesüzletek, valamint a borlerakatok, amelyek este kilenc óráig tarthatnak nyitva. DOMÁN SÁNDOR elnök.

= KOCÁKAT AD A TENYÉSZTŐKNEK AZ ARADI EMGE. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület aradi tagozatának vezetősége Konopi Kálmán dr. elnök irányításával megkezdte annak a negyvenhárom yorkshirei kocának szétosztását, amelyeket érdemes aradmegyei magyar gazdák részére bocsátott rendelkezésére még annak idején az egyesület központja. A kocákat a gazdálkodók teljesen ingyen kapják azzal a feltétellel, hogy a második szaporulat felét visszaadják az egyesületnek, amely a szaporulatból a kocákat feineveljék és újból szétosztja. Az EMGE fenntartott akciója nagymértékben hozzájárul majd Aradmegye serény állományának feljavításához.

VAGYONT NYERHET

200 lei-vel ha az ÁLLAMI SORSJÁTÉKON játszik.

A mai nehéz időkben csakis az ÁLLAMI SORSJÁTÉK nyújtja ezt az esélyt.

Az ÁLLAMI SORSJÁTÉK szeptember 15-iki havi sorsjátékának húsdarabalkalmával 36.717 nyeresemény kerül sorsostársa.

A főbb nyeresemények a következők:

1	a	2.000.000	Lei
3	a	1.000.000	„
6	a	500.000	„
15	a	200.000	„
42	a	100.000	„

Huzás szeptember 15-én

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

SPORT KOZLONY

Edzőmérkőzésen győzött a Gloria a Crisana-CFR ellen

Vasárnapi bíródelegálás

A Rapid ellen készülő Gloria tegnap a B) ligás Crisana CFR ellen bonyolított le edzőmérkőzést, amely három 30 perces harmadból állt és a Gloria 6:3 (2:2, 2:2) arányú győzelmével végződött. A játék mindvégig érdekes és izgalmas volt és a Gloria jó formáról tett tanúságot. A győztes csapat gólljain Başrin (3), Fritz (2) és Igna, a Crisana CFR gólljain pedig Siboteanu és Novac osztozkodtak. Az edzés után összeállították a Gloria csapatát, amely — ha Geroldra vonatkozóan az AMTE-val megegyezést létesítenek — a következő lesz:

Gerold (Slavei) — Pîntea, Volentir — Siclován, Mladin, Micola — Igna, Tudor, Fritz (Cociuban II.), Henegar, Batrin.

A kerületi bajnokság mérkőzései közül főként a Titanus-pálya két mérkőzése ígérkezik érdekesnek és a vasárnapi részletes műsort a bíródelegálásal, együtt alábbjában adjuk:

NEMZETI BAJNOKSÁG:

Gloria—Rapid, Gloria-pálya, 16.00 órakor, bíró: Răţter, hárfbírók: Oprea és Barbu.
Mica—FC Braşta, brádi pálya, 16.00 órakor, bíró: Sebesan, hárfbírók: Tomi és Marienuţ.

KERULETI I. OSZTÁLY:

Astra—AMRA, Astra-pálya, 11.00 órakor, bíró: Ciorogariu, hárfbírók: Höhn és Reinhart.
Transilvania—AAC, AAC-pálya, 11.00 órakor, bíró: Sasu, hárfbírók: Milancovici és Kolarov.
AMTE—Egyetértés, Gloria-pálya, 14.15 órakor, bíró: Munteanu, hárfbírók: Huszák és Bacila.
Tricolor—Unirea, Titanus-pálya, 15.00 órakor, bíró: Pálffy, hárfbírók: Karlich és Vogel.
Titanus—ATE, Titanus-pálya, 17.00 órakor, bíró: Polareczky, hárfbírók: Karlich és Jakab.

IFJUSÁGI BAJNOKSÁG:

Astra—AMTE (?), Astra-pálya, 9.00 órakor, bíró: Vostinar, hárfbíró: Safta.

Unirea—Gloria, Gloria-pálya, 12.45 órakor, bíró: Kradigaty, hárfbíró: Albu.

AAC—Transilvania, AAC-pálya, 14.30 órakor, bíró: Gombos, hárfbíró: Izverneanu.

Negyvenhárom játékos került a válogatott keretbe

Bucureşti. A háromtagú válogató bizottság 43 tagu keretet jelölt ki a szeptember 22-iki jugoszláv—román válogatott mérkőzésre. A válogatott jelöltek formájának ellenőrzésére vasárnap szövetségi megfigyelők fognak működni, így Iuga Liviu Temesváron, Bucur Barsu Aradon, Costel Radulescu pedig Ploestiben. A válogatott keret tagjai a következők:

Kapusok: David, Pavlovici, Radulescu, Justin.

Hátvédok: Sfera, Sivaş, Duce, Petrescu (jobb), Lengher, Negrescu, Felecan I., Dragomirescu (bal).

Jobbfedezetek: Vinţila, Simaţoc, Siclován.
Középfedezetek: Rasinaru, Dţagan, Joja, Wetzter III., Kotormány.

Balfedezetek: Lupas, Moldoveanu, Bandrabur, Constantinşcu-Grecu, Nistor.

Jobbszélsők: Bindea, Oana, Igna, Lulu Mihalescu.

Jobbszélsők: Ploesteanu, Mihailescu, Barbani, Jifcovici.

Középszárok: Barátky, Bonatiu, S. anescu, Berbeca.

Balösszekötők: Reuţer, Dan Gavrilăscu, Marienuţ.
Balszélsők: Bogdan, Giţa Popescu, Iordache, Ene.

A válogatott jelöltek csüszőrködni, szeptember 19-én rostartmérkőzést tartanak Bucurestiben és ezután állítják majd össze a végleges csapatokat.

Legújabb jelentéseink:

Szükség esetén bármely vállalata hoz kormánybiztos nevezhető ki

Bucuresti. Ion Antonescu miniszterelnök, államvezető rendeletére Leon nemzetgazdasági és pénzügyminiszter három rendelettervényt bocsátott ki: Az első rendelettervény arról intézkedik, hogy a nemzetgazdaságban dolgozó vállalatokhoz valahányszor szükséges, minden indoklás nélkül kormánybiztos nevezhető ki, bármi néven nevezendő vállalat mellé. A mi-

nisztérium külön gondoskodik arról, hogy szabotázs ne történhessen.

A második törvényrendelet megszünteti a legfelsőbb gazdasági tanács működését.

A harmadik törvényrendelet megszünteti a kereskedelmi és iparágak szövetségének működését.

A kultuszminiszter a felekezetek védelméről

Bucuresti. A kultuszminisztérium a következő rendeletet bocsátotta ki:

1. A szeptember 9-én, illetve szeptember 10-én kiadott 42.533 és 42.529 számú rendeleteim határozatai érvényben maradnak.

2. Senkinek nincs megengedve, hogy bármely idegen vallás, vagy az azt követő sze-

mélyek és azok javai ellen bármit elkövessen.

3. A román és keresztény igazi magatartást békés és méltóságáteljes gondolkodás jellemzi, az erőszakot ez az elem távol áll. Az erőszakot nem követhetik csak szankciók.

Bucuresti, 1940 szeptember 13.
RADU BUDISTEANU

Azonnal el kell kezdeni az őszi mezőgazdasági munkálatokat

Bucuresti. Ion Antonescu államvezető rendelkezésére, azonnali hatállyal az összes mezőgazdasági gépeket, traktorokat, ekéket és más szerszámokat a munkálatokba be kell vonni, bárki-tulajdonát képezzék ezek a tárgyak. A

vetési és egyéb munkálatokra megfelelő tervet kell kidolgozni az egyes mezőgazdasági kamaráknak a minisztérium által kiküldött agronomokkal egyetértésben.

Huszezer ember takarítja el a londoni romokat

London. A Daily Telegraph jelentése szerint 20 ezer legvédelmi és egyéb segélyszolgálati egyént állították be London uccáinak takarítására, amely uccák a bombázások következtében romokkal vannak tele. Arról is hirt

ad a lap, hogy a partok mentén nagyobb csapatösszevonások történtek az esetleges német invázió miatt. Londonban rendelkezés történt, hogy a vízzel takarékoskodni kell. Stockholm. 5 darab, Angliából elszábadult

záróléggömböt a szél a svéd partok felé sodort. E léggömbök acélsodronyai megrongáltak a villanyvezetékeket, úgy hogy Osloban egy éjszakán át szünetelt az áramszolgáltatás.

Az Uralkodó rádió utján köszönte meg a hódoló táviratokat

Bucuresti. Ófelsége a király trónralépése alkalmából számtalan üdvözlő táviratot és levelet kapott, melyet mind a rádió útján köszönt meg.

Leszállították a letéti pénztár lombardkamatlábát

Bucuresti. Antonescu Ion államvezető rendelete alapján, a letéti pénztár szeptember 12-től kezdődőleg a lombardkölcsön kamatlábát 4 és fél százalékról 4 százalékra szállította le.

Uj katonai főparancsnok Marokkóban

Rabat. (Rador.) A Havas jelentése szerint Vergez hadosztály tábornok vette át a marokkói csapatok főparancsnokságát.

Megválasztották Mexikó új elnökét

Mexikó. A kongresszus 2.476.641 szavattal Gamachot választotta meg az állam elnökévé. Ellenfele 151.101 szavazatot kapott.

Olasz sajtóbeszámolók Loni on bombázásáról

Róma. Az olasz lapok azonkívül, hogy nagy cikkeiben számolnak be az olasz léghaderő tevékenységéről, színes riportokat is publikáltak a német bombázók londoni támadásairól. Az egyik lap megállapítja, hogy nemsokára közeledik annak a számlának beváltása, amit a tengelyhatalmak Angliának nyújtottak be.

Az angolok kezdték meg a polgári lakosság elleni harcot a blokáddal, ami azonban sikertelen maradt úgy Németország, mint Olaszország ellen és a tengelyhatalmak a blokádra blokáddal feleltek.

APRÓHIRDETÉSEK

A 0994. számú, 1933 július 15-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: Alkalmazást keresők elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetései, fürdő és gyógyhely hirdetései **szavankint 1 leu.** Egyéb apróhirdetés **szavankint 2 leu.** A leu értelmében az apróhirdetések ára a leu öre tizedelő

ALKALMAZÁST KERES

Masmod-leány állást keres. Cim a kiadóban. 4493

Kiszolgálónői állást keresek cukorkaüzletbe, trafikba, vagy hasonló helyre. Cimeket a kiadóba.

ALKALMAZÁST NYER

Mindenes főzőnőt vagy bejárónót keresek. Dr. Wernerné, Str. Horia 4. sz. földszint. 4513

Kifutóleányt felvesszünk. Harisnyakötő. Ce. Moise Nicoara 1. 4491

Főzni tudó mindenes azonnalra felvétetik. Calea Banatului 6. 4501

Kifutófiu vagy leány, rendes családból, azonnalra felvétetik „Solid” áruházba. 4512

Kifutóleányt felvesszünk Weiss-telecsarnok, Piața Avram Iancu 13. 4511

Borbélysegéd azonnalra felvétetik. Str. Miron Costin 11. 4488

Mindenes főzőnő jó bizonyítvánnyal, 2 tagu családnak felvétetik. Bejáró takarítónő segítség van mellette. Bohus-palota 3. kapu, 19 ajtó. 4500

Szobaleány uriházhoz jó bizonyítványokkal azonnalra keresztek. Cim a kiadóban.

Molnár azonnal felvétetik. Bisztriczky-malom, Ghioroc. 4471

Tanulót, jó házból valót felvesszünk. Cim: Neuländer szücs, Fischer Eliz-palota. 4466

ÖNÁLLÓ FÉRFIMUNKÁS

női konzekció és rendelt munkához vidéki nagy városban állandó munkára kerestetik azonnalra. Ugyanide önálló francia munkásnak állandó munkára kerestetik. Jelentkezéseket kérem délelőtt 11 és 12 óra között Hotel Dacia portáshoz.

LAKÁS

Kiadó szép, napos uccai szoba butorozva, vagy butor nélkül. Cim a kiadóban. 4498

Kétszobás, konyhas lakás kiadó. Str. Consistorului 42. 4497

Különbejáratu butorozott, tiszta szoba, közvetlen fürdőszobával. kiadó. Ioan Calvin 5. 4505

Négyosztós, összkomfortos lakás és két szoba, elő- és fürdőszobás garconlakás kiadó. Str. Consistorului 2. (Szántay-palota.) 4499

Különbejáratu, csinosan butorozott szoba magánháza kiadó. Str. Cosbuc 20. 4506

Keresek ötszobás, komfortos lakást, két szoba különbejárattal, Cimeket a kiadóba. 4503

Kétszobás, fürdőszobás lakás a központban kiadó. Érdeklőni: Reiner-nyomda Bul. Regina Maria 17. 4489

Különbejáratu uccai butorozott szoba kiadó. Cim a kiadóban. 4486

VÉTEL ÉS ADÁS

Használt, modern hálószobát megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 4494

Két darab ruhaszekrény és egyéb butorok, apróság eladó. Calea Banatului 3. házmeister. 4507

Teljesen jó állapotban levő Kaiser-süllyesztető varrógép eladó. Cim a kiadóban. 4496

Husz hektó kitiűnő magyarádi bor eladó. Cim az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában. 4502

Készpénzért

keresek megbízóim részére butorokat, szőnyeget, festményeket, bördönöket, porcellán- és üvegszervizeket, dísz tárgyakat stb.

Salgóné bizományi üzlet, Calea Banatu ul 2.

ÜZLET

Főtér legforgalmasabb helyén bodegának, cukrosboltnak, telecsarnoknak megfelelő üzlet berendezéssel együtt eladó Cim a kiadóban. 4467

INGATLAN

INGATLANOK eladásának és vételének közvetítése minden érdekozothat. HÁZAK, TELKEK, FÖLDEK SZÖLLÖK. HATSCHEK Ingatlanforgalmiroda. Arab Bul Carol 46 (Lakás azYanotti) Telefon: 16-95. 1507

Eladó egy magánház Alexandru Gavra 28. sz. alatt és egy prima kétholdas, szőlő koltával, felszereléssel Ménésen a fenti cimem lehet érdeklődni. 4499